



ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ

Διπλωματική Εργασία

**ΤΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΟ ΔΠΧΑ 7**

της

ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ ΠΑΠΑΤΡΥΦΩΝ

Επιβλέπων Καθηγητής: ΧΡΗΣΤΟΣ ΝΕΓΚΑΚΗΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος στην
Εφαρμοσμένη Λογιστική και Ελεγκτική

Αύγουστος 2011

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου για την ηθική υποστήριξη και την οικονομική βοήθεια να φέρω εις πέρας το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών καθώς και τον καθηγητή κ. Νεγκάκη Χ. και τον κ. Λαδά Α. για την πολύτιμη καθοδήγησή τους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα τελευταία χρόνια η ανάγκη της γνωστοποίησης όλο και περισσότερων λογιστικών πληροφοριών στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έχει απασχολήσει πολύ το επιστημονικό κοινό καθώς και τις σχετικές αρμόδιες αρχές. Το πληροφοριακό περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων άρχισε να αλλάζει από το 2007 με την εφαρμογή του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 7. Ο εμπλουτισμός όμως του προτύπου με τροποποιήσεις που ακολούθησαν καθώς και η ενασχόληση κι άλλων φορέων, όπως η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, που ασχολήθηκαν με την ανάγκη ενίσχυσης της νομοθεσίας γύρω από τις γνωστοποιήσεις αυξήθηκε μετά την οικονομική κρίση που ξέσπασε το 2008. Η οικονομική κρίση έκανε εμφανή την έλλειψη διαφάνειας και επαρκής πληροφόρησης του επενδυτικού κοινού μέσω των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων. Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να εξετάσει το πληροφοριακό περιεχόμενο των γνωστοποιήσεων με βάση το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 7. Η έρευνα επικεντρώνεται στις γνωστοποιήσεις που αφορούν την διαχείριση των κινδύνων από τους ελληνικούς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Στην μελέτη γίνεται προσπάθεια διερεύνησης της πληρότητας των γνωστοποιήσεων σχετικά με τους κινδύνους καθώς και η σχέση των γνωστοποιήσεων των λογιστικών πληροφοριών με το επενδυτικό κοινό. Εξετάζεται μέσω της μεθόδου του χαρτοφυλακίου η σημαντικότητα και η βαρύτητα που δίνεται από το επενδυτικό κοινό στις γνωστοποιήσεις των στοιχείων που αφορούν την διαχείριση των κινδύνων. Τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση είναι η αύξηση της πληρότητας των στοιχείων που γνωστοποιούνται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις καθώς και το ότι η βαρύτητα του επενδυτικού κοινού επικεντρώνεται κυρίως στις γνωστοποιήσεις που αφορούν τον πιστωτικό κίνδυνο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	8
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	14
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	14
2.1 Επισκόπηση του ΔΠΧΑ 7	14
2.2 Σύνδεση με άλλα ΔΛΠ.....	16
2.3 Γνωστοποιήσεις του ΔΠΧΑ 7 προς εξέταση	19
2.3.1 Πιστωτικός κίνδυνος	19
2.3.2 Κίνδυνος ρευστότητας	20
2.3.3 Κίνδυνος αγοράς	21
2.4 Λοιπές γνωστοποιήσεις που περιλαμβάνονται στο ΔΠΧΑ 7	22
2.5 Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 7	29
2.6 Βασιλεία II και Πυλώνας 3	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	32
ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	32
3.1 Δείκτης πληρότητας	33
3.2 Μέθοδος Χαρτοφυλακίου	39
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	46
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	48
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ	50

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 3.1.1 - Δείκτης πληρότητας πιστωτικού κινδύνου	27
Πίνακας 3.1.2 - Δείκτης πληρότητας κινδύνου αγοράς	28
Πίνακας 3.1.3 - Δείκτης πληρότητας κινδύνου ρευστότητας	29
Πίνακας 3.1.4 - Μέσος Όρος τιμών του δείκτη πληρότητας	30
Πίνακας 3.2.5 - Αντισταθμισμένο Χαρτοφυλάκιο (HP)	34

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πιστωτική κρίση που εκδηλώθηκε το 2008 είχε στο στόχαστρο της το τραπεζικό τομέα και κυρίως την έλλειψη της διαφάνειας και ακεραιότητας των λογιστικών πληροφοριών που γνωστοποιούνται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις αυτών. Ένας εξάλλου από τους κύριους λόγους που προκλήθηκε η χρηματοοικονομική κρίση αποτέλεσε η έλλειψη διαφάνειας και η ελλιπής γνωστοποίηση λογιστικών πληροφοριών στους άμεσα ενδιαφερόμενους και κυρίως στους επενδυτές. Η γνωστοποίηση των λογιστικών πληροφοριών αποτελεί σημαντικό κομμάτι στις οικονομικές εκθέσεις και είναι απαραίτητη για να γνωρίζει ο επενδυτής σε τι κατάσταση βρίσκεται η εταιρία που θέλει να επενδύσει και τι κινδύνους ενέχει η επένδυσή σου. Η μη επαρκής δημοσίευση εξάλλου, λογιστικών πληροφοριών μπορεί να οδηγήσει στη λήψη λανθασμένων επενδυτικών αποφάσεων.

Με αφορμή λοιπόν την οικονομική κρίση, η οποία είχε σαν αποτέλεσμα την κατάρρευση πολλών εταιριών, οι οποίες αποτελούσαν κολοσσό στο κλάδο τους, δημιουργήθηκε η ανάγκη για αλλαγή των διαδικασιών και για δημιουργία νέων νομοθετικών πλαισίων ώστε να αποφευχθεί μια νέα κρίση στο μέλλον. Η επαρκής πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού, η πλήρης γνωστοποίηση των λογιστικών πληροφοριών και η φερεγγυότητα των οικονομικών καταστάσεων είναι στοιχεία που μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά στην αποφυγή μιας μελλοντικής οικονομικής κρίσης. Λόγω λοιπόν, της σπουδαιότητας του θέματος των γνωστοποιήσεων εξετάζεται στην παρούσα εργασία το πληροφοριακό περιεχόμενο των γνωστοποιήσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης 7, Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις και ειδικότερα επικεντρώνεται η έρευνα στις γνωστοποιήσεις που αφορούν την διαχείριση των κινδύνων.

Πιο αναλυτικά στο πρώτο κεφάλαιο, παρατίθεται μια επισκόπηση παρόμοιων ερευνών που έχουν γίνει στο παρελθόν και αφορούν το πεδίο των γνωστοποιήσεων. Από την επισκόπηση της βιβλιογραφίας μπορούμε να διακρίνουμε ότι το επιστημονικό κοινό ασχολείται με το θέμα των γνωστοποιήσεων πολύ πριν την ανάγκη για εμπλουτισμό των νομοθετικών διατάξεων. Όλοι οι συγγραφείς στις μελέτες τους τονίζουν την ανάγκη για διαφάνεια και ακρίβεια στην πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού. Επισημαίνεται η σημαντικότητα της επαρκής παρουσίασης των λογιστικών πληροφοριών στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις καθώς και η πιθανότητα χρεοκοπίας της εκάστοτε εταιρίας από την ελλιπή παρουσίαση λογιστικών στοιχείων. Στις έρευνες που παρουσιάζονται στην συνέχεια λόγος γίνεται και για την εθελοντική γνωστοποίηση πρόσθετων λογιστικών πληροφοριών στο επενδυτικό κοινό καθώς και για την επιρροή που μπορεί να έχει η γνωστοποίηση εθελοντικών πληροφοριών στην πορεία της εκάστοτε εταιρίας. Επιπλέον, παρατίθενται και έρευνες που έγιναν στο τραπεζικό κλάδο σχετικά με τη δημοσίευση πληροφοριών και την σημαντικότητα της πλήρους και διαφανής ενημέρωσης του επενδυτικού κοινού.

Στο δεύτερο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας παρατίθεται το θεσμικό πλαίσιο στο οποίο και βασίζεται η ανάλυση του μοντέλου που θα ακολουθήσει. Παρουσιάζεται αναλυτικά ο σκοπός, η σημασία και η εφαρμογή του Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής

Πληροφόρησης 7. Αναφέρεται, επίσης ο τρόπος και η παρουσίαση των γνωστοποιήσεων στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των εταιριών όπως προβλέπεται από το πρότυπο. Στην ενότητα 2.3 γίνεται εκτενής αναφορά για τις γνωστοποιήσεις που ορίζει το πρότυπο για την διαχείριση κινδύνων καθώς η έρευνα μας θα επικεντρωθεί στην εξέταση των γνωστοποιήσεων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, κινδύνου αγοράς και κινδύνου ρευστότητας. Κρίθηκε επίσης απαραίτητη η αναφορά στις τροποποιήσεις που έχουν γίνει στο πρότυπο και οι οποίες στόχο έχουν να βελτιώσουν τους όρους γνωστοποίησης σχετικά με την μέτρηση της εύλογης αξίας και να ενισχύουν τις ήδη υπάρχουσες αρχές για γνωστοποιήσεις σχετικά με τον κίνδυνο ρευστότητας που σχετίζεται με χρηματοοικονομικά μέσα.

Συνεχίζοντας στην τελευταία ενότητα του κεφαλαίου αναφέρεται το θεσμικό πλαίσιο της Βασιλείας II, που αφορά την αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο υπολογίζονται τα εποπτικά κεφάλαια βάσει των κινδύνων που αναλαμβάνουν, ώστε να εξασφαλίζεται η φερεγγυότητά. Η εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου για το τραπεζικό σύστημα και για τις ελληνικές τράπεζες είναι πλέον αναγκαιότητα. Ειδικότερα, ο Πυλώνας III, ένας από τους τρεις πυλώνες του νομοθετικού πλαισίου, επικεντρώνεται στις γνωστοποιήσεις που πρέπει να υιοθετήσουν οι τράπεζες για την ενίσχυση της πειθαρχίας και της φερεγγυότητας τους.

Τέλος, στο κεφάλαιο τρία, παρουσιάζεται το εμπειρικό κομμάτι της έρευνάς μας. Στην ενότητα αυτή εξετάζονται οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των 13 ελληνικών τραπεζών ως προς την πληρότητα των γνωστοποιήσεων που δημοσιεύουν για την διαχείριση των κινδύνων για το χρονικό διάστημα 2005 – 2010. Επιπλέον, μέσω της μεθόδου του χαρτοφυλακίου εξετάζεται για το ίδιο χρονικό διάστημα, η σημαντικότητα και η βαρύτητα του πληροφοριακού περιεχομένου των γνωστοποιήσεων για το επενδυτικό κοινό με βάση την τιμή της μετοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Υπάρχει εκτενής βιβλιογραφία που επικεντρώνεται στην σημαντικότητα και στο ρόλο των γνωστοποιήσεων. Το επιστημονικό κοινό έχει ασχοληθεί με πολλές έρευνες οι οποίες έχουν ως βασικό θέμα τις γνωστοποιήσεις σε συνδυασμό με άλλες πτυχές, όπως το κόστος κεφαλαίου, τη χρεοκοπία, το τραπεζικό κλάδο. Η δημοσιοποίηση των λογιστικών πληροφοριών επηρεάζει τους επενδυτές πολύπλευρα και όπως έχει αναφέρει και ο Foster (2003), μέλος του FASB, «περισσότερη πληροφόρηση ισούται με λιγότερη αβεβαιότητα και το επενδυτικό κοινό είναι διατεθειμένο να πληρώσει για την πλήρη και ολοκληρωμένη πληροφόρηση.»

Οι Francis και Schipper (1999) αναλύουν και εξετάζουν την ανησυχία ότι οι οικονομικές καταστάσεις έχουν χάσει σημαντικό μέρος της σημασίας τους για το επενδυτικό κοινό. Οι συγγραφείς θεωρούν ότι η αξία της σημασίας που απορρέει από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις μπορεί να είναι λειτουργική με δύο τρόπους. Πρώτον, μέσω του ενδιαφέροντος που επιδεικνύουν οι επενδυτές για την ανάγνωση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, καθώς μπορούν έτσι να υπολογίσουν και να προβλέψουν την συνολική απόδοση που μπορούν να αποκομίσουν από την επένδυσή τους στην εκάστοτε εταιρία που τους ενδιαφέρει και δεύτερον, στην ερμηνευτική δύναμη των οικονομικών καταστάσεων να αποδώσουν μέσω της δημοσίευσης των απαραίτητων λογιστικών πληροφοριών την αξία της αγοράς. Ο τρόπος μέτρησης της απώλειας της συνάφειας και της σημασίας των οικονομικών καταστάσεων γίνεται ως εξής: μετριέται η μείωση στις αποδόσεις, η οποία θα μπορούσαν να αποφευχθεί αν γινόταν πρόγνωση κάποιων γεγονότων μέσω των πληροφοριών που παρέχουν οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και η μείωση της αιτιολόγησης επί των λογιστικών πληροφοριών. Βασικό ερώτημα της έρευνάς τους είναι αν οι επενδύσεις που βασίζονται στις πληροφορίες των οικονομικών καταστάσεων αποδίδουν όλο και λιγότερο με το πέρασμα των χρόνων. Μέσω της έρευνάς τους καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η αιτιολογική δύναμη των αποδοχών έχει μειωθεί σημαντικά με την πάροδο του χρόνου ενώ η επεξηγηματική δύναμη του ισολογισμού δεν παρουσίασε κάποια ένδειξη υποχώρησης παρόλο που στην πραγματικότητα συμβαίνει το αντίθετο.

Οι Leuz, et al. (2006) συνδέουν τη σημαντικότητα των γνωστοποιήσεων με το κόστος κεφαλαίου των εταιριών αλλά και πως επηρεάζονται άμεσα και έμμεσα οι επενδυτές. Χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο που ανέπτυξαν για το σκοπό της έρευνάς τους παρουσιάζουν πως η άμεση επιρροή προς τους επενδυτές προκύπτει καθώς υψηλότερη ποιότητα γνωστοποιήσεων μειώνει την εκτίμηση της συνδιακύμανσης της επιχείρησης με τις ταμειακές ροές άλλων εταιριών ενώ η έμμεση επιρροή, όπου υφίσταται επιρροή και η εταιρία αλλά και οι επενδυτές, συμβαίνει επειδή υψηλότερη ποιότητα γνωστοποιήσεων επηρεάζει τις αποφάσεις της επιχείρησης και πιθανόν έτσι να αλλάξουν οι αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης σε σχέση με το άθροισμα των ταμειακών ροών στην αγορά.

Αξιοσημείωτη είναι και η έρευνα που έχει γίνει από τον Miihkinen (2008) όπου ερευνά κατά πόσο οι εταιρίες επιλέγουν να γνωστοποιήσουν περισσότερες πληροφορίες από αυτές που απαιτούνται από το νόμο. Εξετάζοντας στην εμπειρική του μελέτη εταιρίες από την Φιλανδία συμπεραίνει πως οι εταιρίες δεν παρέχουν εθελοντική πληροφόρηση αλλά παρέχουν αυστηρά μόνο αυτά που ορίζονται από τις τότε ισχύουσες νομοθεσίες. Συμπληρωματικά στην παραπάνω έρευνα οι Apostolou και Nanopoulos (2009) βασιζόμενοι σε ετήσιες οικονομικές εκθέσεις ελληνικών εταιριών που συγκέντρωσαν μέσω του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών το 2004 εξετάζουν δύο σκέλη. Αρχικά κατά πόσο οι τότε υποχρεωτικές γνωστοποιήσεις με βάση τα ελληνικά πρότυπα εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις και κατά δεύτερον εξετάζουν αν στις οικονομικές εκθέσεις παρατίθενται εθελοντικά πρόσθετες πληροφορίες με βάση το IASs¹, που για εκείνο το χρονικό διάστημα ήταν προαιρετική η εφαρμογή του. Το σημαντικότερο εύρημα της παρούσας έρευνας μετά από αναλυτική εξέταση των κατηγοριών των γνωστοποιήσεων τόσο με βάση τα ελληνικά πρότυπα όσο και με τα διεθνή λογιστικά πρότυπα είναι ότι οι ελληνικές εταιρίες επιδείκνυαν μεγάλο βαθμό μη συμμόρφωσης στην εθελοντική πληροφόρηση με βάση τα διεθνή πρότυπα κάτι το οποίο δυσκόλεψε την ομαλή εφαρμογή των προτύπων στην χώρα μας.

Όσο αναφορά την προαιρετική γνωστοποίηση πληροφοριών, ο Skinner (1994) στην έρευνα που διεξήγαγε εξέτασε κατά πόσο οι εταιρίες γνωστοποιούν προαιρετικά άσχημες ειδήσεις σχετικές με τις αποδόσεις της εταιρίας. Συγκεντρώνοντας ένα δείγμα από 93 εταιρίες παρατηρεί αν γνωστοποιούνται προαιρετικές πληροφορίες και αν αυτές που τελικά γνωστοποιούνται είναι θετικές ή αρνητικές για την εταιρία. Οι προαιρετικές γνωστοποιήσεις καλών ειδήσεων όπως αναφέρει αποτελούν σημείο εκτίμησης των ετήσιων κερδών της επιχείρησης ενώ στην περίπτωση της δημοσίευσης άσχημων ειδήσεων για την εταιρία αποτελεί μια ποιοτική δήλωση σχετικά με την τρέχουσα χρήση. Αναλυτικότερα, αναφέρει πως οι εταιρίες επιλέγουν να γνωστοποιήσουν προαιρετικά άσχημα νέα για τα κέρδη και την απόδοση της εταιρίας κυρίως κατά τη διάρκεια της χρήσης και όχι τόσο στα ετήσια αποτελέσματα. Ο λόγος που εταιρίες επιλέγουν να δράσουν κατ' αυτόν τον τρόπο είναι για να αποφύγουν μηνύσεις και καταγγελίες από τους επενδυτές, οι οποίοι μπορούν να την κατηγορήσουν για ελλιπή πληροφόρηση. Κάτι ανάλογο ωστόσο δεν παρατηρείται κατά την παράληψη θετικών λογιστικών πληροφοριών. Στην περίπτωση αυτή η κάθε επιχείρηση παρόλο που δε υποχρεούται να τις αναφέρει στις οικονομικές καταστάσεις, θα τις δημοσιεύσει με σκοπό να διακριθεί από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις και όχι για να αποφύγει κατηγορίες από τους επενδυτές της. Επιπλέον, αναφέρει ότι η δημοσίευση άσχημων ειδήσεων αποτρέπει την παρουσίαση μεγάλων αντιδράσεων στην τιμή της μετοχής σε ποσοστό μεγαλύτερο από αυτό της γνωστοποίησης καλών ειδήσεων.

Συμπληρωματικά στην παραπάνω έρευνα μπορούμε να αναφέρουμε και την μελέτη του Graham et al (2005), οι οποίοι παραθέτουν τις απόψεις από 401 οικονομικά στελέχη, με στόχο να καθορίσουν τους βασικούς παράγοντες που οδηγούν στην εθελοντική γνωστοποίηση πληροφοριών και στην μέτρηση της απόδοσης. Καθώς αναλυτές και επενδυτές αντιπαθούν την αβεβαιότητα οι συγγραφείς παρουσιάζουν ότι τα διευθυντικά

¹ Το Υπουργείο Οικονομικών όρισε υποχρεωτική την εφαρμογή των Διεθνή Λογιστικών Πρότυπων από το 2005 στην σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων για τις ελληνικές επιχειρήσεις. Ωστόσο, το νομοσχέδιο παρείχε την ευχέρεια για προαιρετική εφαρμογή των ΔΛΠ καθώς επέτρεπε στις επιχειρήσεις να συντάξουν τους ισολογισμούς από το 2004 με βάση τα ΔΛΠ.

στελέχη προβαίνουν σε εθελοντική πληροφόρηση λογιστικών στοιχείων για τρεις βασικούς λόγους: μείωση του κινδύνου της ασύμμετρης πληροφόρησης που θα επηρεάσει την τιμή της μετοχής, προώθηση της φήμης για διαφάνεια των οικονομικών καταστάσεων και για την αντιμετώπιση της έλλειψης των υποχρεωτικών γνωστοποιήσεων που απαιτούνται από τις ισχύουσες διατάξεις. Όπως αναφέρουν, η διοίκηση αποφεύγει να ορίσει κάποιο ποσοστό εθελοντικής γνωστοποίησης λόγω του ότι υπάρχει ο φόβος αθέτησης του. Επίσης, αναφέρονται και στην ανησυχία των οικονομικών στελεχών ότι μέσω των πρόσθετων πληροφοριών που παρατίθενται, πληροφορούνται εκτός από το επενδυτικό κοινό και οι ανταγωνιστές.

Οι Leuz και Verrecchia (2000) εξετάζουν την επιρροή των γνωστοποιήσεων στο κόστος κεφαλαίου. Αναλύεται στο άρθρο τους η επιρροή των γνωστοποιήσεων και οι επιπτώσεις αυτών στην ασύμμετρη πληροφόρηση. Συγκεντρώνοντας ένα δείγμα από γερμανικές εταιρίες οι οποίες φημίζονταν για τα χαμηλά επίπεδα γνωστοποιήσεων στις ενοποιημένες καταστάσεις, το διάστημα που διεξήγαγαν την μελέτη τους, παρατηρούν ότι όσο αυξάνονται οι γνωστοποιήσεις τόσο μειώνεται το κόστος κεφαλαίου και κατ' επέκταση η ασύμμετρη πληροφόρηση μεταξύ εταιρίας, μετόχων και του επενδυτικού κοινού. Επίσης αναφέρουν ότι με την αύξηση των γνωστοποιήσεων από τις εταιρίες μειώνεται η διαφορά στην καμπύλη ζήτησης και προσφοράς και παρατηρείται αύξηση του κύκλου εργασιών της εταιρίας. Στόχος της μελέτης τους είναι να τονίσουν την ανάγκη υιοθέτησης κοινών λογιστικών προτύπων (IAS or GAAP) καθώς απαιτούν την γνωστοποίηση περισσότερων λογιστικών πληροφοριών στις οικονομικές καταστάσεις των εταιριών σε σχέση με τις απαιτήσεις των λογιστικών προτύπων της κάθε χώρας και παρέχουν επίσης και την δυνατότητα πληροφόρησης οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου.

Η έρευνα που θα ακολουθήσει όπως έχουμε αναφέρει επικεντρώνεται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών. Ο τραπεζικός κλάδος αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό και με επιρροές επιχειρηματικό τομέα παγκοσμίως. Πολλοί ιδιώτες και οργανισμοί κάνουν χρήση των Τραπεζών. Οι τράπεζες παίζουν ένα σπουδαίο ρόλο στη διατήρηση της εμπιστοσύνης στο νομισματικό σύστημα και συνεπώς υπάρχει σημαντικό και ευρύτερο ενδιαφέρον για την καλή κατάσταση των τραπεζών τόσο για την φερεγγυότητά τους όσο και για την διαφάνεια των πληροφοριών που παρέχουν στους επενδυτές τους. Οι χρήστες ενδιαφέρονται για τους κινδύνους που αφορούν τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις που είναι καταχωρημένα στον ισολογισμό αλλά και στα εκτός ισολογισμό στοιχεία. Για το λόγο αυτό γύρω από τον τραπεζικό κλάδο υπάρχει μια πληθώρα ερευνών σχετικά με τις γνωστοποιήσεις που πρέπει να δημοσιεύουν και για την διαφάνεια που πρέπει να χαρακτηρίζει τους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

Ο Linsley και Shrivvers (2005) ορίζουν την έννοια της διαφάνειας ως τη δημοσιοποίηση αξιόπιστης και έγκαιρης πληροφόρησης που επιτρέπει στους χρήστες των λογιστικών πληροφοριών να κάνουν μια ακριβή εκτίμηση για την κατάσταση και το προφίλ κινδύνου της εταιρίας. Στο άρθρο τους επικεντρώνονται επίσης στην σημαντικότητα της αυξημένης γνώσης για αποτελεσματική αντιμετώπιση μελλοντικών δυσχερειών και παραθέτουν έρευνες από την Επιτροπή της Βασιλείας οι οποίες στόχο έχουν να ενισχύσουν την άποψή τους για τη σπουδαιότητα των γνωστοποιήσεων. Οι έρευνες που έχει διεξάγει η Επιτροπή της Βασιλείας διερευνούν κατά πόσο οι τράπεζες γνωστοποιούν τις απαραίτητες πληροφορίες στο επενδυτικό κοινό. Συγκεντρώνοντας ένα δείγμα 57 τραπεζών εξετάζονται 12 κατηγορίες

σημαντικών γνωστοποιήσεων για τρία συνεχή έτη. Τα αποτελέσματα των ερευνών έδειξαν πως οι τράπεζες παρόλο που δημοσιοποιούν αρκετές πληροφορίες υπάρχει ακόμα μεγάλη ανάγκη για περισσότερη πληροφόρηση για τους κινδύνους που αντιμετωπίζει ο χρηματοπιστωτικός κλάδος.

Ο Cordella και ο Yeyati (1998) αναλύουν την επιρροή της γνωστοποίησης πληροφοριών σχετικά με το κίνδυνο που αντιμετωπίζουν και είναι εκτεθειμένοι οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί σε σχέση με την πιθανότητα χρεοκοπίας τους. Εξετάζουν σε ποία έκταση πρέπει να δημοσιεύονται οι πληροφορίες σε ποιους και πώς. Το μοντέλο που αναπτύσσουν έχει δύο πτυχές εξέτασης. Η πρώτη περίπτωση εξετάζει το κίνδυνο τον οποίο αναλαμβάνει η τράπεζα όταν επιλέγει η ίδια τις επενδυτικές κινήσεις για το χαρτοφυλάκιο της ενώ η δεύτερη περίπτωση εξετάζει τους κινδύνους στους οποίους είναι εκτεθειμένο το χαρτοφυλάκιο της τράπεζας από εξωγενείς παράγοντες. Και στις δυο παραπάνω περιπτώσεις αναλύονται ποιές πληροφορίες γνωστοποιούνται στο επενδυτικό κοινό και ποιές κρατάει η τράπεζα για εσωτερική πληροφόρηση και χρήση. Στο άρθρο τους, με βάση το μοντέλο που ανέπτυξαν καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι όταν η τράπεζα επενδύει έχοντας επίγνωση του κινδύνου που ενέχει η επένδυσή της για το χαρτοφυλάκιο τότε η πιθανότητα χρεοκοπίας μειώνεται αν έχει γνωστοποιήσει τις απολύτως απαραίτητες πληροφορίες που πρέπει να γνωρίζουν οι άμεσα ενδιαφερόμενοι κρατώντας αρκετές πληροφορίες για εσωτερική χρήση. Ο λόγος που συμβαίνει αυτό είναι γιατί ο πελάτης της τράπεζας θέλει να νιώθει σιγουριά και αν είχε κάποια επιλογή θα προτιμούσε η τράπεζα να επιλέγει επενδύσεις με μηδενικό κίνδυνο. Όταν η τράπεζα έχει να αντιμετωπίσει εξωγενείς παράγοντες που αυξάνουν τον κίνδυνο της επένδυσής της, τότε οι γνωστοποίηση των πληροφοριών για την αποφυγή της χρεοκοπίας εξαρτάται και από το επίπεδο κινδύνου του εγχώριου τραπεζικού συστήματος.

Ο Huang (2006) δημοσίευσε ένα ευρετήριο συνολικής αξιολόγησης των πρακτικών δημοσίευσης στον τραπεζικό χώρο. Σχολιάζει την σημαντικότητα βελτίωσης των λογιστικών πληροφοριών που πρέπει να δημοσιεύονται και αναλύει την σημαντικότητα πειθαρχίας ώστε να παρέχεται στους επενδυτές αίσθημα διαφάνειας και ειλικρίνειας. Τονίζει ότι η αγορά μέσω της γνωστοποίησης πληροφοριών έχει καλύτερη εικόνα για την εκάστοτε ενδιαφερόμενη τράπεζα καθώς και για τον κίνδυνο που έχει η επένδυσή τους. Η δημοσιοποίηση των λογιστικών πληροφοριών από τις τράπεζες θεωρεί ότι είναι πιο σημαντική και πιο απαιτητική από ότι στους υπόλοιπους μη χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Αυτό πιστεύει ότι οφείλεται στο γεγονός ότι οι γνωστοποιήσεις αποτελούν για το τραπεζικό κλάδο τη μοναδική πηγή πληροφόρησης και ενημέρωσης προς τους πελάτες και το επενδυτικό κοινό. Λόγο της δομής και της μορφής του τραπεζικού συστήματος, η οποία διαφοροποιείται από αυτή των μη χρηματοπιστωτικών οργανισμών όπου είναι πιο ξεκάθαρα τα περιουσιακά της στοιχεία, μηχανήματα οι υποχρεώσεις προς τους προμηθευτές, η κεφαλαιακή της θέση κτλ., οι γνωστοποιήσεις πρέπει να είναι επαρκής, αναλυτικές και πλήρης ώστε να μπορεί ο καθένας να κατανοήσει την οικονομική κατάσταση της τράπεζας που τον ενδιαφέρει αλλά και τους κινδύνους που αναλαμβάνει.

Σχετικά με την διαφάνεια και την βελτίωση της πειθαρχίας του τραπεζικού τομέα με σκοπό την επαρκή, πλήρη και επίκαιρη πληροφόρηση των αγοραστών για την σωστή λήψη των επενδυτικών τους αποφάσεων, έχει αναφερθεί και ο Hoenig (2003) στην ομιλία του στην 39^η Ετήσια Διάσκεψη για την δομή της Τράπεζας και του Ανταγωνισμού. Στην ομιλία του αναφέρει ότι οι εποπτικές αρχές μπορούν να συμβάλλουν στη διαφάνεια και στη διαβεβαίωση

της έγκυρης πληροφόρησης προς το επενδυτικό κοινό. Επισημαίνει ότι επειδή ο ρόλος των εποπτικών αρχών είναι κομβικός και έχουν πρόσβαση σε μεγάλο όγκο πληροφοριών, μπορούν να συμβάλλουν στην γνωστοποίηση πρόσθετων ουσιαστικών πληροφοριών στους άμεσα ενδιαφερόμενους. Παραθέτει τρεις πτυχές που πιστεύει ότι μπορεί να συμβάλλουν σε αυτό. Πρώτον, αναφέρει ότι οι εποπτικές αρχές μπορούν να επανεξετάζουν την πληρότητα και την ακεραιότητα των οικονομικών καταστάσεων των τραπεζών για ενίσχυση της διαφάνειας, χωρίς ωστόσο να εισβάλλουν στο ρόλο των ελεγκτικών αρχών. Δεύτερον, αναφέρει ότι τυχόν ευρήματα από τον επανέλεγχο των οικονομικών καταστάσεων τα οποία δεν ήταν απαραίτητα να γνωστοποιηθούν σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία αλλά είναι σημαντικά για το σχηματισμό μιας ολοκληρωμένης εικόνας της οικονομικής κατάστασης της τράπεζας μπορούν να συλλέγονται από τις εποπτικές αρχές και να δημοσιεύονται στο επενδυτικό κοινό μέσω συμπληρωματικών αναφορών. Με τον τρόπο αυτό οι ενδιαφερόμενοι επενδυτές θα έχουν πλήρη γνώση για την κατάσταση του χρηματοπιστωτικού ιδρύματος που ενδιαφέρονται. Τρίτον, αναφέρεται, με επιφύλαξη ωστόσο στα αποτελέσματα που μπορεί να επιφέρει, η γνωστοποίηση της βαθμολογίας που θα βάζουν οι εποπτικές αρχές στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών.

Η κρίση που έπληξε το χρηματοπιστωτικό κλάδο από κάποιους συνδέθηκε έντονα με την έλλειψη πληροφόρησης και γνωστοποίησης λογιστικών πληροφοριών μέσω των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων. Οι Barth και Landsman (2010) εξέτασαν το κατά πόσο οι πληροφορίες των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων συνέβαλαν στην χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Στην μελέτη τους αναφέρουν ότι η εύλογη αξία έπαιξε μικρό ή ακόμα και μηδενικό ρόλο στην οικονομική κρίση. Αντιθέτως πιστεύουν πως η ανεπαρκής διαφάνεια των πληροφοριών που σχετίζονται με τις τιτλοποιήσεις περιουσιακών στοιχείων και παραγώγων, συνέβαλε σε σημαντικό βαθμό στην κρίση καθώς είχε σαν αποτέλεσμα οι επενδυτές να μην αντιλαμβάνονται σωστά τις αξίες και την επικινδυνότητα των επενδύσεων τους. Τονίζουν τις προσπάθειες που έχουν γίνει τόσο από το IASB όσο και από το FASB για την βελτίωση των πληροφοριών που παρέχονται στο επενδυτικό κοινό σχετικά με τις τιτλοποιήσεις των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Προτείνουν ωστόσο όσο αναφορά τα παράγωγα να υπάρξει στις οικονομικές καταστάσεις ένας διαχωρισμός των πληροφοριών ώστε να επιτρέπει στους επενδυτές να έχουν μια ξεκάθαρη εικόνα για το ποιο μέρος του συμβολαίου κρατάει η τράπεζα, ποιοι οι κίνδυνοι και η εύλογη αξία των παραγώγων και τα λοιπά. Σημειώνουν κλείνοντας την μελέτη τους πως ο τραπεζικός κλάδος πρέπει να βρει την χρυσή τομή που θα επιφέρει σταθερότητα και σιγουριά στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Η επιρροή των γνωστοποιήσεων στην πορεία του τραπεζικού συστήματος εξετάζεται και στην μελέτη του Tadesse (2006), όπου αναλύεται η επίπτωση που έχουν οι γνωστοποιήσεις και οι αυστηροί έλεγχοι στην πιθανότητα κρίσης στο τραπεζικό σύστημα. Αναλυτικότερα, μελετώντας 49 χώρες για το διάστημα 1990-1997 και με αφορμή την αύξηση των κρίσεων στο τραπεζικό τομέα τα τελευταία χρόνια καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί που αύξησαν τη δημοσιοποίηση των λογιστικών πληροφοριών μείωσαν ταυτόχρονα την πιθανότητα να αντιμετωπίσουν κάποια κρίση. Σημειώνουν επίσης, ότι η έλλειψη εμπιστοσύνης από τους επενδυτές προς το τραπεζικό τομέα, μπορεί να οδηγήσει σε μια νέα κρίση στο τραπεζικό σύστημα κάτι που μπορεί όμως να αποφευχθεί αν ενισχυθεί ο ρόλος των εποπτικών αρχών στην αύξηση της πειθαρχίας και

της διαφάνειας των τραπεζών και αν οι τραπεζικοί οργανισμοί αυξήσουν την ποσότητα των πληροφοριών που γνωστοποιούν στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

Βασιζόμενοι στις έρευνες και στις μελέτες που αναφέρθηκαν παραπάνω και αφορούν τις γνωστοποιήσεις, είτε ως προς την σημαντικότητα τους, είτε ως προς την σχέση που έχουν με το κόστος κεφαλαίου, είτε την επιρροή που έχουν για το επενδυτικό κοινό και ειδικότερα για την πορεία του τραπεζικού τομέα, συμπεραίνουμε ότι έχουν απασχολήσει αρκετά το επιστημονικό κοινό και συνεχίζουν να απασχολούν καθώς υπάρχουν πολλές ακόμα πτυχές των γνωστοποιήσεων προς εξέταση. Με βάση την παραπάνω επισκόπηση θεωρήθηκε σκόπιμο η έρευνα που θα ακολουθήσει να επικεντρωθεί στις γνωστοποιήσεις γύρω από την διαχείριση των κινδύνων και να συμβάλλει με τα συμπεράσματα που θα προκύψουν στον εμπλουτισμό προηγούμενων ερευνών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1 Επισκόπηση του ΔΠΧΑ 7

Το ΔΠΧΑ 7, Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις, το οποίο αποτελεί το βασικό διεθνές πρότυπο στην εμπειρική έρευνα που θα ακολουθήσει, παγιώνει και διευρύνει ορισμένες υφιστάμενες απαιτήσεις γνωστοποίησης που έχουν οι επιχειρήσεις και προσθέτει κάποιες επιπλέον σημαντικές και απαραίτητες γνωστοποιήσεις που πρέπει να περιέχουν οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της κάθε οικονομικής οντότητας. Εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που αρχίζουν από την 1η Ιανουαρίου 2007 και έπειτα, με συγκριτικά στοιχεία της προηγούμενης περιόδου όπου απαιτείται. Μερικές από τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 7 είναι ήδη γνωστές, λόγω του γεγονότος ότι, εν μέρει, αντικαθιστά το ΔΛΠ 32, Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποίηση και Παρουσίαση.

Ο στόχος του παρόντος ΔΠΧΠ είναι να υποχρεωθούν οι οντότητες να γνωστοποιούν στις οικονομικές τους καταστάσεις στοιχεία τα οποία επιτρέπουν στους χρήστες να αξιολογήσουν τόσο τη σημασία των χρηματοοικονομικών μέσων για την οικονομική κατάσταση και την απόδοση της οντότητας, όσο και τη φύση και την έκταση των κινδύνων που απορρέουν από χρηματοοικονομικά μέσα στα οποία η οντότητα εκτέθηκε κατά την περίοδο και κατά την ημερομηνία αναφοράς, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η οντότητα διαχειρίζεται τους εν λόγω κινδύνους.

Εφαρμόζεται από όλες τις οικονομικές οντότητες που έχουν χρηματοδοτικά μέσα. Εφαρμόζεται τόσο για τα αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά μέσα που περιλαμβάνονται στο διεθνές πρότυπο 39 αλλά και για τα μη αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά μέσα που περιλαμβάνονται στο ΔΠΧΠ 7. Για τις τράπεζες και άλλα παρόμοια χρηματοπιστωτικά ιδρύματα το ΔΠΧΑ 7 αντικαθιστά το ΔΛΠ 30, Γνωστοποιήσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις των Τραπεζών και των όμοιων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ενώ τροποποιεί ορισμένες απαιτήσεις γνωστοποιήσεων για τις ασφαλιστικές εταιρίες, οι οποίες περιλαμβάνονταν στο ΔΠΧΑ 4, Ασφαλιστήρια Συμβόλαια.

Πεδίο εφαρμογής του είναι τα παράγωγα που συνδέονται με θυγατρικές, συγγενείς ή κοινοπραξίες, εκτός αν ορίζονται σαν συμμετοχικός τίτλος καθώς επίσης και ορισμένα συμβόλαια αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών μέσων. Το πρότυπο δεν εφαρμόζεται για θυγατρικές (ΔΛΠ 27), συγγενείς (ΔΛΠ28) και κοινοπραξίες (ΔΛΠ 31) εκτός από ειδικές περιπτώσεις που επιτρέπεται η εφαρμογή του. Επιπλέον, δεν εφαρμόζεται για stock options (ΔΠΧΠ 2) πέρα από κάποιες εξαιρέσεις, για υποχρεώσεις παροχής σε εργαζομένους (ΔΛΠ 19) και δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις μελλοντικής συνένωσης επιχειρήσεων από την πλευρά του αποκτώντα (ΔΠΧΠ 3).

Το διεθνές πρότυπο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης 7 αποσκοπεί στην συγκέντρωση όλων των απαραίτητων γνωστοποιήσεων που πρέπει να παραθέτει κάθε είδους εταιρία, είτε είναι χρηματοπιστωτικός οργανισμός είτε δεν είναι, στις οικονομικές της καταστάσεις για την επαρκή και ολοκληρωμένη πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων μερών. Αυτό επιτυγχάνεται με την κατάργηση του ΔΛΠ 30 και με την ενσωμάτωση όλων των γνωστοποιήσεων του ΔΛΠ 32 στο παρόν πρότυπο. Οι γνωστοποιήσεις που απαιτούνται από το ΔΠΧΠ 7 για τις τράπεζες είναι λιγότερο απαιτητικές από αυτές του όριζε το ΔΛΠ 30 και πλέον δεν ορίζουν τα πρότυπα συγκεκριμένες γνωστοποιήσεις που πρέπει να ακολουθούν τα πιστωτικά ιδρύματα στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω το πρότυπο επηρεάζει όλες τις επιχειρήσεις, που κατέχουν χρηματοοικονομικά μέσα ακόμα όμως και τις επιχειρήσεις που κατέχουν τα απλά χρηματοοικονομικά μέσα όπως μετρητά, δάνεια, πληρωτέους λογαριασμούς, λογαριασμούς προς είσπραξη, επενδύσεις.

Οι δύο κύριες κατηγορίες γνωστοποιήσεις που απαιτούνται από το ΔΠΧΑ 7 είναι: πληροφορίες σχετικά με τη σημασία των χρηματοοικονομικών μέσων και πληροφορίες για τη φύση και την έκταση των κινδύνων που απορρέουν από χρηματοοικονομικά μέσα.

Ειδικότερα το ΔΠΧΑ 7 περιλαμβάνει:

- απαιτήσεις για βελτίωση των γνωστοποιήσεων που παρέχονται στον ισολογισμό και στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης με βάση τις κατηγορίες των χρηματοοικονομικών μέσων
- πληροφορίες σχετικά με προβλέψεις εις βάρος των απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων
- πρόσθετες γνωστοποιήσεις σχετικά με την εύλογη αξία των εξασφαλίσεων και άλλων πιστωτικών αναβαθμίσεων που χρησιμοποιούνται για την διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου
- παράθεση ανάλυσης ευαισθησίας σχετικά με τον κίνδυνο αγοράς που αντιμετωπίζει η επιχείρηση.

Οι γνωστοποιήσεις απαιτούν την παράθεση τόσο ποιοτικών όσο και ποσοτικών δεδομένων και ο βαθμός λεπτομέρειας θα πρέπει να είναι σε τέτοιο επίπεδο ώστε οι χρήστες αυτών των πληροφοριών να μπορούν να διακρίνουν τα σημαντικά στοιχεία τα οποία δεν θα πρέπει να επισκιάζονται από ασήμαντες και ανούσιες πληροφορίες.

Αντίθετα από όλες τις γνωστοποιήσεις που ορίζει το ΔΠΧΑ 7, οι γνωστοποιήσεις που αφορούν την διαχείριση των κινδύνων που αντιμετωπίζει η εκάστοτε εταιρία, τη φύση και την έκταση αυτών, παρουσιάζουν ιδιαιτερότητα καθώς δεν απαιτείται, σύμφωνα με το πρότυπο, η γνωστοποίηση των σχετικών πληροφοριών αποκλειστικά στις ετήσιες οικονομικές εκθέσεις. Δίνεται αντ'αυτού η επιλογή στις εταιρίες να δημοσιεύουν όλες τις πληροφορίες που είναι σχετικές με την διαχείριση του κινδύνου είτε στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, είτε με αναφορά στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις να παραπέμπουν τα ενδιαφερόμενα μέρη σε άλλες οικονομικές καταστάσεις όπως παραδείγματος χάριν, αναφορά διαχείρισης και σχόλια για την αντιμετώπιση των κινδύνων. Σε κάθε περίπτωση οι γνωστοποιήσεις για τους κινδύνους μπορεί να εμφανίζονται σε κάποιο άλλο ειδικό έγγραφο

αλλά η σημαντικότητα και η αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων είναι πλήρης μόνο αν είναι συνολική.

2.2 Σύνδεση με άλλα ΔΛΠ

Οι αρχές του παρόντος Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης συμπληρώνουν τις αρχές αναγνώρισης, επιμέτρησης και παρουσίασης χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων του ΔΛΠ 32: Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποίηση και Παρουσίαση και του ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά μέσα: Καταχώρηση και Αποτίμηση. Και τα τρία παραπάνω πρότυπα συνδέονται μεταξύ τους καθώς κοινό σημείο αναφοράς και ανάλυσης αποτελούν τα χρηματοοικονομικά μέσα.

Ο ορισμός των χρηματοοικονομικών μέσων δίνεται στο **διεθνές πρότυπο 32** σύμφωνα με το οποίο χρηματοοικονομικό μέσο είναι κάθε σύμβαση που δημιουργεί για τον ένα συμβαλλόμενο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και για τον άλλο μια χρηματοοικονομική υποχρέωση ή έναν συμμετοχικό τίτλο.² Σκοπός του ΔΛΠ 32 είναι ο προσδιορισμό των χρηματοοικονομικών μέσων καθορίζοντας ποια αποτελούν χρηματοοικονομικά μέσα, ορισμένες διαδικασίες διαχωρισμού τους σε κατηγορίες καθώς και η ανάλυση του θέματος των συμψηφισμών τους και της λογιστικής αντιμετώπισης λογαριασμών αποτελεσμάτων που σχετίζονται με τα χρηματοοικονομικά μέσα.

Στο ΔΛΠ 32 αναφέρεται ποιο στοιχείο αποτελεί χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και ποιο χρηματοοικονομική υποχρέωση κατηγοριοποιώντας έτσι τους λογαριασμούς του ενεργητικού και του παθητικού, όπως τους γνωρίζαμε από τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα. Σύμφωνα λοιπόν με το πρότυπο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι κάθε περιουσιακό στοιχείο που αφορά:

α) ταμιακά διαθέσιμα

β) συμμετοχικό τίτλο άλλης οικονομικής οντότητας

γ) συμβατικό δικαίωμα:

i) για την παραλαβή μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου από μια άλλη οικονομική οντότητα ή

ii) για την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων με μια άλλη οικονομική οντότητα υπό όρους δυνητικά ευνοϊκούς για την οικονομική οντότητα ή

δ) σύμβαση που δύναται ή πρόκειται να διακανονιστεί με ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της οικονομικής οντότητας και είναι:

i) μη παράγωγο για το οποίο η οικονομική οντότητα υποχρεούται ή μπορεί να υποχρεούται να λάβει μεταβλητή ποσότητα ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας ή

ii) παράγωγο που δύναται ή πρόκειται να διακανονιστεί εκτός από την ανταλλαγή συγκεκριμένου ποσού μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου με συγκεκριμένη ποσότητα ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας. Για τον

² Πηγή: Παράγραφος 11 του Διεθνές Λογιστικού Προτύπου 32

σκοπό αυτό στους ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της οικονομικής οντότητας δεν συμπεριλαμβάνονται μέσα τα οποία είναι κάθε αυτά συμβόλαια για τη μελλοντική παραλαβή ή παράδοση ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας.

Επιπλέον, το διεθνές πρότυπο 32 ορίζει ως χρηματοοικονομική υποχρέωση κάθε υποχρέωση που αφορά μία από τις παρακάτω περιπτώσεις:

α) συμβατική δέσμευση:

i) για παράδοση μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου σε μια άλλη οικονομική οντότητα ή

ii) για την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων με μια άλλη οικονομική οντότητα υπό όρους δυνητικά δυσμενείς για την οικονομική οντότητα ή

β) σύμβαση που δύναται ή πρόκειται να διακανονιστεί με ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της οικονομικής οντότητας και είναι:

i) μη παράγωγο για το οποίο η οικονομική οντότητα υποχρεούται ή μπορεί να υποχρεούται να παραδώσει μεταβλητή ποσότητα των ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας ή

ii) παράγωγο που δύναται ή πρόκειται να διακανονιστεί εκτός από την ανταλλαγή συγκεκριμένου ποσού μετρητών ή άλλου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου με συγκεκριμένη ποσότητα ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας. Για τον σκοπό αυτόν στους ίδιους συμμετοχικούς τίτλους της οικονομικής οντότητας δεν συμπεριλαμβάνονται μέσα τα οποία είναι κάθε αυτά συμβόλαια για τη μελλοντική παραλαβή ή παράδοση ιδίων συμμετοχικών τίτλων της οικονομικής οντότητας.³

Η τρίτη κατηγορία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι οι συμμετοχικοί τίτλοι. Με τον όρο Συμμετοχικοί τίτλοι εννοούμε κάθε σύμβαση που αποδεικνύει ένα δικαίωμα στο υπόλοιπο που απομένει, εάν από τα περιουσιακά στοιχεία μιας οικονομικής οντότητας, αφαιρεθούν οι υποχρεώσεις της. Όλοι οι παραπάνω ορισμοί των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων, των συμμετοχικών τίτλων δίνονται στο ΔΛΠ 32.

Η διαδικασία αναγνώρισης, αποτίμησης και απομείωσης που ακολουθούν τα χρηματοοικονομικά μέσα αναφέρεται στο **διεθνές πρότυπο 39**. Το συγκεκριμένο πρότυπο, με βάση τη λογική των αποτιμήσεων χωρίζει τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στις ακόλουθες τέσσερις κατηγορίες:⁴

1. *Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού στην εύλογη αξία*⁵ μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης: όπου περιλαμβάνονται στοιχεία τα οποία κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς⁶ και τα στοιχεία τα οποία κατά την αρχική αναγνώριση εντάχθηκαν από την επιχείρηση στα στοιχεία που αποτιμούνται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης.

³ Πηγή: Παράγραφος 11 του Διεθνές Λογιστικού Προτύπου 32

⁴ Γκίκας, Κεφάλαιο 9 σελ. 233-237

⁵ Εύλογη αξία είναι το ποσό για το οποίο ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μπορεί να ανταλλαχθεί ή μια υποχρέωση μπορεί να διακανονιστεί μεταξύ πρόθυμων μερών τα οποία έχουν πλήρη γνώση των συνθηκών της αγοράς, σε μια καθαρά εμπορική συναλλαγή.

⁶ Ως τέτοια θεωρούνται χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία αποκτώνται ή προκύπτουν με σκοπό την πώληση ή την επαναγορά σε βραχυχρόνιο χρονικό διάστημα, χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία αποτελούν μέρος ενός χαρτοφυλακίου διακριτών χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία υπάρχουν αποδείξεις βραχυχρόνιας αποκόμισης κερδών και τα παράγωγα.

2. *Διακρατούμενες μέχρι τη λήξη επενδύσεις* : είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με καθορισμένες ή προσδιοριστέες πληρωμές και καθορισμένη λήξη τα οποία η οικονομική οντότητα έχει την πρόθεση και τη δυνατότητα να διακρατήσει μέχρι τη λήξη⁷ εκτός από: εκείνα που η οικονομική οντότητα προσδιορίζει στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση, εκείνα που η οικονομική οντότητα προσδιορίζει ως διαθέσιμα προς πώληση και εκείνα που ανταποκρίνονται στον ορισμό των δανείων και απαιτήσεων.
3. *Δάνεια και απαιτήσεις*: είναι μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με σταθερές ή προσδιοριστέες καταβολές που δεν έχουν χρηματιστηριακή τιμή σε ενεργό αγορά εκτός από: εκείνα που η οικονομική οντότητα σκοπεύει να πωλήσει αμέσως ή στο εγγύς μέλλον, που θα καταταχθούν ως προοριζόμενα για εμπορική εκμετάλλευση και εκείνα που η οικονομική οντότητα προσδιορίζει στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση, εκείνα που η οικονομική οντότητα προσδιορίζει ως διαθέσιμα προς πώληση κατά την αρχική αναγνώριση ή εκείνα των οποίων ο κάτοχος δύναται να μην ανακτήσει ουσιαστικά ολόκληρη την αρχική επένδυση, για λόγους εκτός από επιδείνωση πιστοληπτικής αξιοπιστίας, τα οποία θα καταταχθούν ως διαθέσιμα προς πώληση.
4. *Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία* : είναι εκείνα τα χρηματοοικονομικά μέσα που δεν είναι παράγωγα και που δεν κατατάσσονται σε μια από τις παραπάνω κατηγορίες.

Όσο αναφορά τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων χρήσης, το πρότυπο τις χωρίζει στις εξής δύο κατηγορίες:

1. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης : όπου εντάσσονται από την επιχείρηση υποχρεώσεις οι οποίες κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς⁸ και στοιχεία τα οποία κατά την αρχική αναγνώριση εντάχθηκαν από την επιχείρηση στα στοιχεία που αποτιμούνται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης.
2. Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις οι οποίες αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος, το οποίο αποτελείται από το ποσό της αρχικής αναγνώρισης μείον τις πληρωμές χρεολυσίων συν (μείον) την αναπόσβεστη διαφορά από έκδοση υπέρ (υπό) το άρτιο, μείον οποιεσδήποτε μειώσεις της αξίας αυτών των υποχρεώσεων.

⁷ Η οικονομική οντότητα δεν κατατάσσει κανένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ως διακρατούμενο μέχρι τη λήξη, εάν κατά τη διάρκεια του τρέχοντος οικονομικού έτους ή των δύο προηγούμενων οικονομικών ετών, έχει πωλήσει ή επανακατατάξει σημαντικού ύψους διακρατούμενες μέχρι τη λήξη επενδύσεις.

⁸ Ως τέτοια θεωρούνται χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις οι οποίες προκύπτουν με σκοπό το διακανονισμό σε βραχυχρόνιο χρονικό διάστημα, χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις οι οποίες αποτελούν μέρος ενός χαρτοφυλακίου διακριτών χρηματοοικονομικών μέσων και για τις οποίες υπάρχουν αποδείξεις βραχυχρόνιας αποκόμισης κερδών και οι υποχρεώσεις από τα παράγωγα.

2.3 Γνωστοποιήσεις του ΔΠΧΑ 7 προς εξέταση

Συνολικά το διεθνές πρότυπο χρηματοοικονομικής αναφοράς περιλαμβάνει σαράντα δύο κατηγορίες γνωστοποιήσεων σύμφωνα με τις οποίες η κάθε οικονομική οντότητα πρέπει να δημοσιεύσει τις ετήσιες οικονομικές της καταστάσεις. Στο εμπειρικό κομμάτι της παρούσας έρευνας θα μελετηθούν αναλυτικά οι εξής τρεις κατηγορίες γνωστοποιήσεων: πιστωτικού κινδύνου, κινδύνου αγοράς και κινδύνου ρευστότητας. Για το λόγο αυτό κρίθηκε απαραίτητη η αναφορά στο διεθνές πρότυπο αναφοράς⁹ και στις γνωστοποιήσεις που προβλέπει σε κάθε μία από τις υπό εξέταση κατηγορίες.

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7 για κάθε είδος κίνδυνο που απορρέει από τα χρηματοοικονομικά μέσα, η επιχείρηση πρέπει να παραθέτει *ποιοτικές γνωστοποιήσεις* σχετικά με την έκθεσή της σε κινδύνους και τον τρόπο με τον οποίο προκύπτουν, τους στόχους, πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισής τους καθώς και τις μεθόδους επιμέτρησης του κινδύνου. Να σημειωθεί πως οποιεσδήποτε αλλαγή στο χειρισμό των ποιοτικών γνωστοποιήσεων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο πρέπει να αναφέρεται από την επιχείρηση.

Προσθετικά για κάθε είδος κίνδυνο η οικονομική οντότητα πρέπει να παρέχει και *ποσοτικές γνωστοποιήσεις* σχετικά με την έκθεσή της επιχείρησης στον εκάστοτε κίνδυνο κατά την ημερομηνία αναφοράς. Η γνωστοποίηση αυτή βασίζεται σε πληροφορίες που παρέχονται εσωτερικά στα βασικά διοικητικά στελέχη της οικονομικής οντότητας (όπως ορίζεται στο ΔΛΠ 24 Γνωστοποιήσεις Συνδεδεμένων Μερών), για παράδειγμα, στο διοικητικό συμβούλιο ή τον ανώτερο εκτελεστικό διευθυντή της οικονομικής οντότητας. Στην συνέχεια παρατίθενται αναλυτικότερα οι γνωστοποιήσεις που απαιτούνται για κάθε κατηγορία κινδύνου.

Εάν τα ποσοτικά στοιχεία που γνωστοποιούνται ως έχουν κατά την ημερομηνία αναφοράς δεν είναι αντιπροσωπευτικά της έκθεσης της οντότητας σε κινδύνους κατά την περίοδο, η οντότητα παρέχει περαιτέρω πληροφορίες που είναι αντιπροσωπευτικές.

2.3.1 Πιστωτικός κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος απορρέει από την πιθανότητα αδυναμίας ολικής ή μερικής εκπλήρωσης των υποχρεώσεων κάθε είδους συμβαλλόμενου έναντι του οποίου υπάρχει απαίτηση. Ο πιστωτικός κίνδυνος περιέχει μόνο αρνητικό ενδεχόμενο. Δηλαδή η συμφωνηθείσα πληρωμή ή θα γίνει όπως αναμενόταν ή θα γίνει μερικώς ή δε θα γίνει καθόλου πράγμα που αυτόματα συνεπάγεται απώλεια έως και 100% επί του ποσού της επένδυσης.

Τα στοιχεία που επιβάλλεται να γνωστοποιούνται για κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικού μέσου που εκτίθεται στον πιστωτικό κίνδυνο είναι:

⁹ Η πηγή άντλησης του νομοθετικού πλαισίου για τις γνωστοποιήσεις που αναλύονται στη συνέχεια είναι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

- το αντιπροσωπευτικό μέγεθος της μέγιστης έκθεσής της σε πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία αναφοράς χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εξασφαλίσεις που έχει λάβει ή άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις (π.χ. συμφωνίες συμψηφισμού που δεν ικανοποιούν τα κριτήρια συμψηφισμού σύμφωνα με το ΔΛΠ 32).
- όσον αφορά το γνωστοποιούμενο παραπάνω ποσό, απαιτείται περιγραφή των εξασφαλίσεων που έχουν ληφθεί καθώς και άλλων πιστωτικών αναβαθμίσεων
- πληροφορίες σχετικά με την πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που δεν είναι σε καθυστέρηση ή απομειωμένα.
- τη λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που θα ήταν σε καθυστέρηση ή απομειωμένα και τα οποία έχουν αποτελέσει αντικείμενο αναδιαπραγμάτευσης.

Όσο αναφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία σε καθυστέρηση ή απομειωμένα, η οντότητα οφείλει να γνωστοποιεί ανάλυση της ηλικίας των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που ήταν σε καθυστέρηση αλλά όχι απομειωμένα κατά την ημερομηνία αναφοράς και ανάλυση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που προσδιορίζονται σε μεμονωμένη βάση ως απομειωμένα κατά την ημερομηνία αναφοράς, περιλαμβανομένων των παραγόντων τους οποίους η οντότητα έλαβε υπόψη για να τα χαρακτηρίσει απομειωμένα. Και στις δυο ανωτέρω γνωστοποιήσεις πρέπει να σημειώνεται και η περιγραφή των εξασφαλίσεων που έχει λάβει η οντότητα, καθώς και των άλλων πιστωτικών ενισχύσεων, με εκτίμηση της εύλογης αξίας τους, εκτός εάν αυτό δεν είναι εφικτό.

Στην περίπτωση που στην οντότητα περιέρχονται κατά την περίοδο χρηματοοικονομικά ή μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία είτε με την απόκτηση της κυριότητας παρασχεθεισών εξασφαλίσεων είτε με την ενεργοποίηση άλλων πιστωτικών αναβαθμίσεων (π.χ. εγγυήσεις), και τα υπόψη περιουσιακά στοιχεία πληρούν τα κριτήρια αναγνώρισης άλλων προτύπων, η οντότητα οφείλει να συμπεριλάβει πρόσθετες γνωστοποιήσεις οι οποίες αφορούν τη φύση και τη λογιστική αξία των αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων. Όταν τα περιουσιακά αυτά στοιχεία δεν είναι άμεσα μετατρέσιμα σε μετρητά, τότε αναφέρει τις πολιτικές που ακολουθεί για τη διάθεση τέτοιων περιουσιακών στοιχείων ή για τη χρησιμοποίησή τους στις δραστηριότητές της.

2.3.2 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος που μπορεί να αντιμετωπίσει η επιχείρηση στην εκπλήρωση υποχρεώσεων που συνδέονται με χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις, ο διακανονισμός των οποίων διενεργείται με ρευστά ή άλλα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Ο κίνδυνος αυτός δημιουργείται όταν πολλοί καταθέτες ενός χρηματοπιστωτικού ιδρύματος προσπαθήσουν συγχρόνως να αποσύρουν τα χρήματά τους. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα διακρατούν μικρά ποσά διαθέσιμων επειδή τα διαθέσιμα δεν προσφέρουν υψηλό επιτόκιο. Έτσι, αν σε μια μέρα οι αναλήψεις ξεπεράσουν τις καταθέσεις της ημέρας συν τα

ελεύθερα διαθέσιμα, τότε το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα αναγκάζεται να δανειστεί άμεσα και με όρους που πιθανόν να μη συμφέρουν¹⁰.

Οι γνωστοποιήσεις που πρέπει να δημοσιεύονται σχετικά με το κίνδυνο ρευστότητας αφορούν την ανάλυση ληκτότητας χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που δείχνει τις συμβατικές οφειλές που απομένουν και την περιγραφή του τρόπου με τον οποίο διαχειρίζεται τον κίνδυνο ρευστότητας των παραπάνω υποχρεώσεων.

2.3.3 Κίνδυνος αγοράς

Ο κίνδυνος αγοράς είναι ο κίνδυνος μείωσης της αξίας μιας επένδυσης εξαιτίας αλλαγών στους παράγοντες που διαμορφώνουν την αξία της αγοράς. Όταν ένα χρηματοοικονομικό προϊόν είναι εκτεθειμένο στον κίνδυνο αγοράς, ουσιαστικά υφίσταται ένα συνδυασμό από τους παρακάτω τέσσερις επιμέρους κινδύνους αγοράς: τον κίνδυνο επιτοκίου, τον συναλλαγματικό κίνδυνο, το χρηματιστηριακό κίνδυνο καθώς και τον κίνδυνο της αλλαγής των τιμών των εμπορευμάτων.

Ο επιτοκιακός κίνδυνος αναφέρεται στον κίνδυνο ότι η εύλογη αξία ή οι ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου θα παρουσιάσουν διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στα επιτόκια της αγοράς ενώ ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ότι η εύλογη αξία ή οι ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου θα παρουσιάσουν διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Οι δύο τελευταίοι κίνδυνοι που αναφέρονται παραπάνω, στην βιβλιογραφία παρουσιάζονται και ως λοιποί κίνδυνοι και αναφέρονται ουσιαστικά στον κίνδυνο που υπάρχει η εύλογη αξία και οι ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να παρουσιάσουν διακυμάνσεις εξαιτίας μεταβολών στις τιμές της αγοράς εκτός από αυτές που προκύπτουν από τον επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο, αλλά από εξειδικευμένους παράγοντες για το κάθε χρηματοοικονομικό μέσο.

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 7 η κάθε οικονομική οντότητα γνωστοποιεί τα κάτωθι, που πρέπει να παρουσιάζει στις οικονομικές της καταστάσεις, τα οποία είναι ανάλυση ευαισθησίας για κάθε είδος κινδύνου αγοράς στον οποίο είναι εκτεθειμένη κατά την ημερομηνία αναφοράς, όπου δείχνει τις επιπτώσεις στα αποτελέσματα και τα ίδια κεφάλαια της οντότητας από λογικά πιθανές για την ημερομηνία εκείνη μεταβολές της σχετικής μεταβλητής κινδύνου, τις μεθόδους και παραδοχές που χρησίμευσαν για την κατάρτιση της ανάλυσης ευαισθησίας, και τις μεταβολές, σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο, στις μεθόδους και τις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν, καθώς και τους λόγους για τις μεταβολές αυτές.

Όταν η οντότητα καταρτίζει ανάλυση ευαισθησίας, όπως η δυνητική ζημία, που αντικατοπτρίζει τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ μεταβλητών κινδύνου (π.χ. επιτόκια και συναλλαγματικές ισοτιμίες) και την χρησιμοποιεί για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων, δύναται να χρησιμοποιεί την εν λόγω ανάλυση ευαισθησίας αντί για την ανάλυση

¹⁰ Η διατραπεζική αγορά και οι συμφωνίες επαναγοράς (Repos) δημιουργήθηκαν από αυτή την ανάγκη.

που αναφέρεται παραπάνω. Η οντότητα γνωστοποιεί, επίσης επεξήγηση της μεθόδου που χρησιμοποίησε για την κατάρτιση της ανάλυσης ευαισθησίας, καθώς και των κυριότερων παραμέτρων και παραδοχών στα οποία βασίζονται τα παρεχόμενα δεδομένα, και επεξήγηση του στόχου της χρησιμοποιηθείσας μεθόδου και των τυχόν περιορισμών που μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα να μην αντικατοπτρίζουν πλήρως οι πληροφορίες την εύλογη αξία των υπόψη περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων.

Όταν οι γνωστοποιούμενες αναλύσεις ευαισθησίας δεν είναι αντιπροσωπευτικές του κινδύνου που ενέχεται σε ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο (για παράδειγμα, λόγω του ότι η έκθεση στο τέλος του έτους δεν αντικατοπτρίζει την έκθεση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους) η οντότητα γνωστοποιεί το γεγονός αυτό καθώς και τον λόγο για τον οποίο θεωρεί ότι οι αναλύσεις ευαισθησίας δεν είναι αντιπροσωπευτικές.

2.4 Λοιπές γνωστοποιήσεις που περιλαμβάνονται στο ΔΠΧΑ 7

Η οντότητα γνωστοποιεί πληροφορίες που επιτρέπουν στους χρήστες των οικονομικών της καταστάσεων να αξιολογήσουν τη σημασία των χρηματοοικονομικών μέσων για την οικονομική της θέση και την απόδοσή της.

• Γνωστοποιήσεις στον Ισολογισμό

Η επιχείρηση πρέπει να παρουσιάζει τη λογιστική αξία καθεμίας από τις κάτωθι κατηγορίες, όπως ορίζονται στο ΔΛΠ 39. Η γνωστοποίηση τους μπορεί να γίνει είτε στον ισολογισμό είτε στο προσάρτημά του.

1. χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εμφανίζοντας χωριστά όσα προσδιορίστηκαν στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και όσα κατατάσσονται ως προοριζόμενα για εμπορική εκμετάλλευση
2. επενδύσεις που διακρατούνται μέχρι τη λήξη
3. δάνεια και απαιτήσεις
4. διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία
5. χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εμφανίζοντας χωριστά όσες προσδιορίστηκαν στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και όσες κατατάσσονται ως προοριζόμενες για εμπορική εκμετάλλευση
6. χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στο αποσβεσμένο κόστος.

Εάν η επιχείρηση έχει ορίσει ότι ένα δάνειο ή μια απαίτηση (ή μια ομάδα δανείων ή απαιτήσεων) θα αποτιμάται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, γνωστοποιεί:

1. τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο του δανείου ή της απαίτησης (ή της ομάδας δανείων ή απαιτήσεων) κατά την ημερομηνία κατάρτισής των οικονομικών καταστάσεων.
2. το ποσό κατά το οποίο τα συναφή πιστωτικά παράγωγα ή παρόμοια μέσα ελαττώνουν τη μέγιστη έκθεση στον πιστωτικό κίνδυνο,
3. το ποσό της μεταβολής, τόσο κατά την περίοδο αναφοράς όσο και σωρευτικά, στην εύλογη αξία του δανείου ή της απαίτησης (ή της ομάδας δανείων ή απαιτήσεων) που μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου που περιέχει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο, προσδιοριζόμενο:
 - είτε ως το ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία που δεν μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές των συνθηκών της αγοράς που δημιουργούν κίνδυνο αγοράς, ή
 - είτε χρησιμοποιώντας μια εναλλακτική μέθοδο την οποία η οντότητα θεωρεί ως αντιπροσωπευτικότερη του ποσού της μεταβολής στην εύλογη αξία που μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου του περιουσιακού στοιχείου.
4. Το ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία οποιουδήποτε πιστωτικού παραγώγου ή παρόμοιου χρηματοοικονομικού μέσου, κατά την διάρκεια της χρήσης και αθροιστικά

Εάν μια επιχείρηση προσδιόρισε μια χρηματοοικονομική υποχρέωση στην εύλογη αξία της μέσω των αποτελεσμάτων, τότε γνωστοποιεί:

1. το ποσό της μεταβολής, τόσο κατά την περίοδο αναφοράς όσο και σωρευτικά, στην εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης που αποδίδεται σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου της υπόψη υποχρέωσης καθοριζόμενο:
 - είτε ως το ποσό της μεταβολής στην εύλογη αξία που δεν μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές των συνθηκών της αγοράς που δημιουργούν κίνδυνο αγοράς,
 - είτε χρησιμοποιώντας μια εναλλακτική μέθοδο την οποία η οντότητα θεωρεί ως αντιπροσωπευτικότερη του ποσού της μεταβολής στην εύλογη αξία που μπορεί να αποδοθεί σε μεταβολές του πιστωτικού κινδύνου της υποχρέωσης. Αλλαγές των συνθηκών της αγοράς που δημιουργούν κίνδυνο αγοράς περιλαμβάνονται οι μεταβολές σε επιτόκιο αναφοράς, τιμή αγαθού, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή σε δείκτη τιμών ή επιτοκίων
2. τη διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης και του ποσού που η επιχείρηση θα πρέπει να καταβάλλει κατά τη λήξη της σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης

• **Επανακατάταξη**

Εάν μια επιχείρηση έχει επανακατατάξει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο το οποίο πλέον αποτιμάται, τότε γνωστοποιεί

1. στο κόστος ή στο αποσβεσμένο κόστος αντί στην εύλογη αξία του, ή
2. στην εύλογη αξία του παρά στο κόστος ή στο αποσβεσμένο κόστος, γνωστοποιεί το ποσό που μεταφέρεται από τη μία ομάδα στην άλλη και τους λόγους μεταφοράς

- **Διαγραφή**

Μια επιχείρηση μπορεί να έχει μεταβιβάσει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία κατά τρόπο ώστε ένα μέρος ή το σύνολο αυτών να μην πληροί τις προϋποθέσεις διαγραφής. Σε αυτή την περίπτωση η επιχείρηση γνωστοποιεί για κάθε κατηγορία τέτοιων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων:

1. τη φύση των περιουσιακών στοιχείων
2. τη φύση των κινδύνων και των ωφελειών που συνεπάγεται η ιδιοκτησία τους, στους οποίους παραμένει εκτεθειμένη η οντότητα
3. όταν η οντότητα συνεχίζει να αναγνωρίζει όλα τα περιουσιακά στοιχεία, τις λογιστικές αξίες των περιουσιακών στοιχείων και των συνδεδεμένων υποχρεώσεων
4. όταν η οντότητα συνεχίζει να αναγνωρίζει τα περιουσιακά στοιχεία κατά το μέτρο της συνεχιζόμενης ανάμιξής της, τη συνολική λογιστική αξία των αρχικών περιουσιακών στοιχείων, την αξία των περιουσιακών στοιχείων που η οντότητα συνεχίζει να αναγνωρίζει, καθώς και την λογιστική αξία των συνδεδεμένων υποχρεώσεων.

- **Εξασφαλίσεις**

Η οικονομική οντότητα γνωστοποιεί:

- 1 τη λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που έχει ενεχυριάσει ως εξασφαλίσεις για υποχρεώσεις ή ενδεχόμενες υποχρεώσεις, περιλαμβανομένων και ποσών που έχουν ενταχθεί σε ειδικό λογαριασμό με τίτλο ο οποίος δείχνει ότι πρόκειται για στοιχεία του ενεργητικού τα οποία έχουν τεθεί ως εξασφαλίσεις
- 2 τους συμβατικούς όρους που σχετίζονται με την ενεχυρίαση αυτή.

Όταν μια επιχείρηση έχει λάβει εξασφαλίσεις (χρηματοοικονομική ή μη περιουσιακά στοιχεία) τις οποίες δύναται να πωλήσει ή να επανενεχυριάσει σε περίπτωση που δεν υπάρξει αθέτηση υποχρεώσεων από τον οφειλέτη, γνωστοποιεί:

- 1 την εύλογη αξία των εξασφαλίσεων που έχει λάβει,
- 2 την εύλογη αξία οποιασδήποτε εξασφάλιση έχει πωληθεί ή έχει δοθεί εκ νέου ως εξασφάλισης και την υποχρέωση να την επιστρέψει
- 3 τους συμβατικούς όρους που συνδέονται με τη χρήση των εξασφαλίσεων.

- **Λογαριασμός πρόβλεψης για πιστωτικές ζημιές**

Όταν τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία απομειώνονται εξαιτίας πιστωτικών ζημιών και η οικονομική οντότητα καταχωρεί την απομείωση σε χωριστό λογαριασμό (π.χ. λογαριασμό πρόβλεψης που χρησιμεύει για την καταχώρηση μεμονωμένων απομειώσεων ή παρεμφερή λογαριασμό που χρησιμεύει για την καταχώρηση μιας συλλογικής απομείωσης περιουσιακών στοιχείων) αντί να μειώσει απευθείας τη λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου, τότε γνωστοποιεί συμφωνία των μεταβολών στον υπόψη λογαριασμό κατά την διάρκεια της περιόδου αναφοράς για κάθε κατηγορία περιουσιακών στοιχείων.

- **Σύνθετα χρηματοοικονομικά μέσα με πολλαπλά ενσωματωμένα παράγωγα**

Εάν η επιχείρηση έχει εκδώσει ένα σύνθετο χρηματοοικονομικό μέσο¹¹ που περιλαμβάνει τόσο ένα στοιχείο υποχρέωσης όσο και ένα στοιχείο ιδίων κεφαλαίων και το μέσο περιέχει πολλαπλά ενσωματωμένα παράγωγα των οποίων η αξίες αλληλεξαρτώνται (όπως έναν εξαγοράσιμο μετατρέψιμο χρεωστικό τίτλο) γνωστοποιεί την ύπαρξη των χαρακτηριστικών αυτών.

- **Παραβίαση των όρων δανειακής συμφωνίας**

Σχετικά με πληρωτέα δάνεια αναγνωρισμένα κατά την ημερομηνία αναφοράς, η επιχείρηση πρέπει να γνωστοποιεί:

- 1 τις λεπτομέρειες σχετικά με τις αθετήσεις που μεσολάβησαν κατά την περίοδο, σε σχέση με το κεφάλαιο, τους τόκους, το χρεολυτικό απόθεμα ή την εξόφληση των υπόψη πληρωτέων δανείων,
- 2 τη λογιστική αξία των πληρωτέων δανείων που βρίσκονται σε αθέτηση κατά την ημερομηνία αναφοράς, και
- 3 αν η αθέτηση αποκαταστάθηκε ή αν οι όροι των πληρωτέων δανείων αποτέλεσαν αντικείμενο επαναδιαπραγμάτευσης προτού εγκριθούν οι οικονομικές καταστάσεις.

- **Κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων και καθαρή θέση Έσοδα, έξοδα, κέρδη ή ζημιές**

Η επιχείρηση γνωστοποιεί τα ακόλουθα έσοδα, έξοδα, κέρδη ή ζημιές είτε στις οικονομικές τις καταστάσεις είτε στο προσάρτημα:

- 1 καθαρά κέρδη ή καθαρές ζημιές από:
 - χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εμφανίζοντας χωριστά εκείνα που αφορούν χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που ορίστηκαν κατά την αρχική αναγνώριση από εκείνα που αφορούν χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις που κατατάχθηκαν ως προοριζόμενα για εμπορική εκμετάλλευση σύμφωνα με το ΔΛΠ 39,
 - διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, εμφανίζοντας χωριστά τα κέρδη ή ζημιές που αναγνωρίστηκαν απευθείας στα ίδια κεφάλαια για την περίοδο από τα κέρδη ή ζημιές που διαγράφηκαν από τα ίδια κεφάλαια και αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα για την περίοδο,
 - επενδύσεις που διακρατούνται μέχρι τη λήξη,
 - δάνεια και απαιτήσεις, και

¹¹ Για παράδειγμα, ένα ομόλογο ή συναφές μέσο, μετατρέψιμο από τον κάτοχο σε συγκεκριμένο αριθμό κοινών μετοχών της οικονομικής οντότητας, αποτελεί ένα σύνθετο χρηματοοικονομικό μέσο.

- χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στο αποσβεσμένο κόστος,
- 2 συνολικά έσοδα και έξοδα από τόκους (υπολογιζόμενα με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου) για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που δεν απεικονίζονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων,
 - 3 έσοδα και έξοδα από αμοιβές (πλην των ποσών που περιλαμβάνονται στον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου) προερχόμενα από:
 - χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που δεν απεικονίζονται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, και
 - καταπιστευματικές και συναφείς δραστηριότητες που έχουν ως αποτέλεσμα την κατοχή ή επένδυση περιουσιακών στοιχείων εξ ονόματος ιδιωτών, καταπιστευμάτων, προγραμμάτων συνταξιοδοτικών παροχών και άλλων ιδρυμάτων,
 - 4 έσοδα από δεδουλευμένους τόκους απομειωμένων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων
 - 5 το ποσό οποιασδήποτε ζημίας εξαιτίας απομείωσης για κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου.

- **Λογιστικές πολιτικές**

Σύμφωνα με την παράγραφο 108 του ΔΛΠ 1 Παρουσίαση χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η οντότητα γνωστοποιεί, στην περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών, την βάση (ή τις βάσεις) αποτίμησης που χρησιμοποιήθηκαν για την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων και τις λοιπές λογιστικές πολιτικές που χρησιμοποιήθηκαν και που είναι απαραίτητες για την κατανόηση των οικονομικών καταστάσεων.

- **Λογιστική αντιστάθμισης**

Η οικονομική οντότητα γνωστοποιεί χωριστά τα ακόλουθα για κάθε τύπο αντιστάθμισης που περιγράφεται στο ΔΛΠ 39 (αντισταθμίσεις εύλογης αξίας, αντισταθμίσεις ταμιακών ροών και αντισταθμίσεις καθαρών επενδύσεων σε εκμετάλλευση στο εξωτερικό):

- περιγραφή των διαφόρων τύπων αντιστάθμισης,
- περιγραφή των χρηματοοικονομικών μέσων που έχουν προσδιορισθεί ως αντισταθμιστικά μέσα και της εύλογης αξίας τους την ημερομηνία αναφοράς, και
- τη φύση των αντισταθμιζόμενων κινδύνων.

Όσον αφορά τις αντισταθμίσεις ταμιακών ροών, η οντότητα γνωστοποιεί τις περιόδους κατά τις οποίες αναμένεται να πραγματοποιηθούν οι ταμιακές ροές και τότε αναμένεται να επηρεάσουν τα αποτελέσματα, την περιγραφή των προσδοκώμενων συναλλαγών για τις οποίες είχε παλαιότερα εφαρμοσθεί λογιστική αντιστάθμισης, και οι οποίες δεν προβλέπεται ότι θα πραγματοποιηθούν πλέον, το ποσό που αναγνωρίστηκε στα ίδια κεφάλαια κατά την

περίοδο, το ποσό που αφαιρέθηκε από τα ίδια κεφάλαια και περιλήφθηκε στα αποτελέσματα για την περίοδο, εμφανίζοντας το ποσό που περιλαμβάνεται σε κάθε γραμμή της κατάστασης λογαριασμού αποτελεσμάτων, και το ποσό που αφαιρέθηκε από τα ίδια κεφάλαια κατά την περίοδο και περιλήφθηκε στο αρχικό κόστος ή άλλη λογιστική αξία ενός μη χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή μιας μη χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, των οποίων η απόκτηση ή πραγματοποίηση ήταν μια αντισταθμιζόμενη πολύ πιθανή προσδοκώμενη συναλλαγή.

Η οικονομική οντότητα οφείλει να γνωστοποιεί χωριστά στις οικονομικές εκθέσεις τα κέρδη ή ζημιές, σε αντισταθμίσεις εύλογης αξίας, επί του μέσου αντιστάθμισης και επί του αντισταθμιζόμενου στοιχείου που συνδέεται με τον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο, την αναποτελεσματικότητα που αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, η οποία οφείλεται σε αντισταθμίσεις ταμιακών ροών, και την αναποτελεσματικότητα που αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα, η οποία οφείλεται σε αντισταθμίσεις καθαρών επενδύσεων σε εκμεταλλεύσεις στο εξωτερικό.

- **Εύλογη αξία**

Μια επιχείρηση θα πρέπει να γνωστοποιεί για κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων, την εύλογη αξία της εκάστοτε κατηγορίας περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων κατά τρόπο που επιτρέπει τη σύγκριση με τη λογιστική αξία της. Κατά την γνωστοποίηση εύλογων αξιών, η επιχείρηση ομαδοποιεί τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε κατηγορίες, τις οποίες συμψηφίζει μόνον στο μέτρο που οι λογιστικές τους αξίες συμψηφίζονται στον ισολογισμό.

Η επιχείρηση θα γνωστοποιεί:

- 1 τις μεθόδους και, όταν χρησιμοποιείται μια τεχνική αποτίμησης, τις παραδοχές που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό των εύλογων αξιών για κάθε κατηγορία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Για παράδειγμα, κατά περίπτωση, η οντότητα γνωστοποιεί πληροφορίες σχετικά με τις παραδοχές που σχετίζονται με συντελεστές προπληρωμών, ποσοστά εκτιμώμενων ζημιών από επισφάλειες και επιτόκια ή προεξοφλητικά επιτόκια.
- 2 αν οι εύλογες αξίες προσδιορίζονται, μερικώς ή εξ ολοκλήρου, απευθείας με αναφορά σε δημοσιευμένες τιμές συναλλαγής ενεργούς αγοράς ή αν εκτιμώνται χρησιμοποιώντας κάποιο υπόδειγμα υπολογισμού της εύλογης αξίας
- 3 αν οι εύλογες αξίες που αναγνωρίζονται ή γνωστοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις προσδιορίζονται μερικώς ή εξ ολοκλήρου, με τεχνική αποτίμησης βασιζόμενη σε παραδοχές που δεν υποστηρίζονται από τιμές παρατηρήσιμων συναλλαγών της αγοράς που αφορούν το ίδιο μέσο (δηλαδή χωρίς τροποποίηση ή ανασκευή του μέσου) χωρίς να λαμβάνονται υπόψη διαθέσιμα δεδομένα από παρατηρήσιμες αγορές. Αν η αντικατάσταση οποιασδήποτε τέτοιας παραδοχής με

λογικά πιθανή εναλλακτική παραδοχή θα κατέληγε σε σημαντικά διαφορετική εύλογη αξία, η οντότητα θα δηλώνει το γεγονός αυτό καθώς και τον αντίκτυπο των μεταβολών αυτών. Για τον σκοπό αυτόν, η σημαντικότητα θα κρίνεται σε σχέση με τα αποτελέσματα και το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων ή, όταν οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια, το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων.

- 4 εάν ισχύει η περίπτωση (γ), το συνολικό ποσό της μεταβολής της εύλογης αξίας που εκτιμήθηκε με τη χρήση τεχνικής αποτίμησης που αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα της περιόδου.

Για τα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία, αλλά μεταγενέστερα αποτιμώνται με κάποιο υπόδειγμα υπολογισμού της εύλογης αξίας υπάρχει μία διαφορά μεταξύ των δύο αυτών ποσών και η επιχείρηση απαιτείται να γνωστοποιήσει για κάθε ομάδα χρηματοοικονομικών μέσων:

- 1 την λογιστική πολιτική που εφαρμόζει όσον αφορά την αναγνώριση της εν λόγω διαφοράς στα αποτελέσματα χρήσεως ώστε να αντικατοπτρίζεται μια μεταβολή στους παράγοντες (περιλαμβανομένου του χρόνου) που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη για τον καθορισμό μιας τιμής και
- 2 την συνολική διαφορά που δεν έχει ακόμη αναγνωρισθεί στα αποτελέσματα στην αρχή και στο τέλος της περιόδου, καθώς και συμφωνία των μεταβολών στο υπόλοιπο της διαφοράς αυτής.

Δεν απαιτούνται γνωστοποιήσεις στην εύλογη αξία:

- 1 όταν η λογιστική αξία είναι ένας λογικός κατ'εκτίμηση υπολογισμός της εύλογης αξίας, για παράδειγμα, για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία όπως βραχυπρόθεσμες εμπορικές απαιτήσεις και πληρωτέοι λογαριασμοί,
- 2 για μια επένδυση σε συμμετοχικούς τίτλους για τους οποίους δεν υπάρχουν χρηματιστηριακές τιμές σε ενεργό αγορά, ή σε παράγωγα συνδεδεμένα με τέτοιους συμμετοχικούς τίτλους, η οποία επιμετράτε στο κόστος βάσει του ΔΛΠ 39 διότι η εύλογη αξία της δεν μπορεί να επιμετρηθεί με αξιοπιστία, ή
- 3 για μια σύμβαση που περιλαμβάνει ένα στοιχείο προαιρετικής συμμετοχής (όπως περιγράφεται στο ΔΠΧΠ 4), εάν η εύλογη αξία του στοιχείου αυτού δεν μπορεί να επιμετρηθεί με αξιοπιστία.

Στις περιπτώσεις που προαναφέρθηκαν, μια επιχείρηση θα πρέπει να γνωστοποιεί πληροφορίες προκειμένου να βοηθήσει τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να βγάλουν τα δικά τους συμπεράσματα ως προς την έκταση των δυνατών διαφορών μεταξύ της λογιστικής αξίας των υπόψη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και της εύλογης αξίας τους, όπως:

- 1 το γεγονός ότι οι πληροφορίες για την εύλογη αξία δεν έχουν γνωστοποιηθεί για τα υπόψη μέσα εξαιτίας του ότι η εύλογη αξία τους δεν μπορεί να επιμετρηθεί με αξιοπιστία,

- 2 περιγραφή των χρηματοοικονομικών μέσων, τη λογιστική τους αξία και επεξήγηση του λόγου για τον οποίο η εύλογη αξία τους δεν μπορεί να επιμετρηθεί με αξιοπιστία,
- 3 πληροφορίες σχετικά με την αγορά των υπόψη χρηματοοικονομικών μέσων,
- 4 πληροφορίες ως προς το εάν και με ποιον τρόπο προτίθεται η οντότητα να διαθέσει τα χρηματοοικονομικά μέσα, και
- 5 σε περίπτωση διαγραφής χρηματοοικονομικών μέσων των οποίων η εύλογη αξία δεν μπορούσε παλαιότερα να επιμετρηθεί με αξιοπιστία, το γεγονός αυτό, τη λογιστική τους αξία την εποχή της διαγραφής και το ποσό των αναγνωρισθέντων αποτελεσμάτων

2.5 Τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 7

Με το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης η Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) αναθεώρησε την εγκυρότητα και των διεθνών λογιστικών προτύπων και ενέκρινε τροπολογίες ώστε να ενισχυθεί και να βελτιωθεί η διαφάνεια των οικονομικών καταστάσεων. Σε αυτό το κλίμα ενίσχυσης και αναθεώρησης βρέθηκε και το διεθνές πρότυπο 7 «Χρηματοοικονομικά Μέσα : Γνωστοποιήσεις.

Οι τροποποιήσεις που αποφασίστηκαν για το ΔΠΧΑ 7 διευκρινίζουν και αναβαθμίζουν τους ήδη υπάρχοντες όρους για τις γνωστοποιήσεις του κινδύνου ρευστότητας και συγκεκριμένα τις γνωστοποιήσεις για την έκταση και την φύση των κινδύνων ρευστότητας που υφίστανται τα χρηματοοικονομικά μέσα καθώς και για την μέτρηση των γνωστοποιήσεων της εύλογης αξίας.

Αναλυτικότερα, οι περισσότερες γνωστοποιήσεις που απαιτούνται πλέον με βάση τις αποφάσεις που έλαβε η επιτροπή, όσο αναφορά τις γνωστοποιήσεις του κινδύνου ρευστότητας, στόχο έχουν να προστατεύσουν τους επενδυτές, οι οποίοι θα έχουν μετά από την εφαρμογή των τροπολογιών, πρόσβαση σε μεγαλύτερο όγκο πληροφοριών. Οι χρήστες θα μπορούν έτσι να αξιολογούν σφαιρικότερα τις οικονομικές καταστάσεις και να αναλαμβάνουν τις ανάλογες αποφάσεις.

Οι τροποποιήσεις που θα πραγματοποιήθηκαν στο ΔΠΧΠ 7 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις» όσο αναφορά την εύλογη αξία, εισάγουν μια ιεράρχηση τριών επιπέδων για την μέτρηση γνωστοποιήσεων της εύλογης αξίας. Απαιτείται πλέον από τις επιχειρήσεις η παροχή επιπλέον γνωστοποιήσεων σχετικά με τη αξιοπιστία των μεθόδων μετρήσεως της εύλογης αξίας. Αυτές οι γνωστοποιήσεις στόχο έχουν να συμβάλουν στη βελτίωση της συγκρισιμότητας μεταξύ των επιχειρήσεων για τις επιπτώσεις από την αποτίμηση στην εύλογη αξία.

Όπως είχε αναφέρει χαρακτηριστικά ο τότε Πρόεδρος του IASB, Sir David Tweedie κατά την παρουσίαση των τροποποιήσεων: « Η οικονομική κρίση έχει δείξει ότι η σαφής κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι οντότητες προσδιορίζουν την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων, ιδιαίτερα όταν υπάρχουν μόνο περιορισμένες πληροφορίες, είναι καθοριστικής σημασίας για τη διατήρηση της εμπιστοσύνης στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Οι πρόσθετοι όροι γνωστοποίησης και η ιεράρχηση τριών επιπέδων, θα συμβάλουν

στην αύξηση της διαφάνειας των πληροφοριών. Οι τροπολογίες θα αναβαθμίσουν επίσης τις γνωστοποιήσεις σχετικά με τη ρευστότητα των κινδύνων που συνδέονται με τα χρηματοοικονομικά μέσα. Οι προτάσεις στηρίζονται στις συμβουλές που έχουμε λάβει από την Συμβουλευτική Ομάδα Εμπειρογνομόνων του IASB.»¹²

2.6 Βασιλεία II και Πυλώνας 3

Συμπληρωματικά του ΔΠΧΑ 7 και με στόχο τη διαφάνεια και την επαρκή γνωστοποίηση πληροφοριών των άμεσα εμπλεκόμενων στον τραπεζικό τομέα αποτελεί η διεύρυνση της Βασιλείας I το 2007 στην Βασιλεία II.

Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (Basel Committee on Banking Supervision), ιδρύθηκε το 1974 με τη συμμετοχή 13 χωρών (Βέλγιο, Καναδάς, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ιαπωνία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ). Αποτελείται από εκπροσώπους κεντρικών τραπεζών και άλλων εποπτικών αρχών. Η Επιτροπή της Βασιλείας δεν αποτελεί κάποιο είδος διακυβερνητικού οργανισμού, αλλά μία οργάνωση – forum χωρίς νομική προσωπικότητα και εξουσία. Το έργο της Επιτροπής αποβλέπει κυρίως στη διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος αλλά και στη διαμόρφωση ισοδύναμων όρων ανταγωνισμού.

Τον Ιούλιο του 1988, η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε το Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια με τίτλο «Διεθνής Σύγκληση της Κεφαλαιακής Μέτρησης και των Κεφαλαιακών Προτύπων» (International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards) ή Basel I. Το σύμφωνο αυτό αφορούσε τη διεθνή εναρμόνιση των κανόνων της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων καθώς και τον πιστωτικό κίνδυνο.

Οι διατάξεις της Βασιλείας I όριζαν τα εξής:

- τον τρόπο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων των Πιστωτικών Ιδρυμάτων για την κάλυψη έναντι της έκθεσής τους στον πιστωτικό κίνδυνο, από τα εντός και εκτός ισολογισμού στοιχεία του ενεργητικού τους και
- τον προσδιορισμό των στοιχείων που μπορούν να περιλαμβάνονται στην έννοια των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων για τις ανάγκες υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας των Πιστωτικών Ιδρυμάτων

Η Επιτροπή στην προσπάθειά της να ανταπεξέρθει στις νέες απαιτήσεις για την ανάπτυξη ενός νέου πλαισίου με στόχο την περαιτέρω ενδυνάμωση της σταθερότητας και αξιοπιστίας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος και εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι η αρχή κεφαλαιακής επάρκειας δεν θα αποτελέσει πηγή ανταγωνιστικής ανισότητας μεταξύ Τραπεζών με διεθνή παρουσία προχώρησε σε μια νέα Συμφωνία τη Βασιλεία II. Η Βασιλεία II αποτελεί ένα πιο αναλυτικό πλαίσιο για τον πιστωτικό και τον λειτουργικό κίνδυνο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων καθώς και για τον κίνδυνο επιτοκίου και τον κίνδυνο αγοράς.

¹² Πηγή: e-forelogia

Η νέα Συμφωνία αποτελείται από τρεις πυλώνες, οι οποίοι μαζί συμβάλλουν στην ασφάλεια και στη σταθερότητα του χρηματοοικονομικού συστήματος. Το πλαίσιο αυτό προσφέρει μία προσέγγιση περισσότερο προσαρμοσμένη στη φύση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, ενισχύοντας τη διαχείριση του κινδύνου από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Οι τρεις πυλώνες της Βασιλείας II είναι οι εξής:

Πυλώνας I : Υπολογισμός ελάχιστων κεφαλαιακών υποχρεώσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου –με την προσθήκη απαιτήσεων για κάλυψη έναντι του λειτουργικού κινδύνου

Πυλώνας II : Διαδικασία εποπτικής αξιολόγησης.

Πυλώνας III : Ενίσχυση της πειθαρχίας που επιβάλλει η αγορά στις τράπεζες μέσω της καθιέρωσης κανόνων γνωστοποίησης οικονομικών και άλλων στοιχείων

Στην ενίσχυση της άρτιας και πλήρης γνωστοποίησης πληροφοριών του τραπεζικού κλάδου συμβάλλει και ο πυλώνας 3 της Βασιλείας II. Αναλυτικότερα, ο πυλώνας 3 καθορίζει τα γενικά κριτήρια και τις υποχρεώσεις δημοσιοποίησης πληροφοριών από τα πιστωτικά ιδρύματα που αφορούν κυρίως:

α) τις επιχειρήσεις του ομίλου του πιστωτικού ιδρύματος (όπως ορίζεται για σκοπούς εποπτείας αλλά και για λογιστικούς),

β) τα ίδια κεφάλαια και τον τρόπο υπολογισμού της κεφαλαιακής του επάρκειας και

γ) την έκθεσή του σε κάθε κατηγορία κινδύνου, περιλαμβανομένων των στρατηγικών στόχων, των μεθόδων αξιολόγησης και των τεχνικών μείωσης των κινδύνων αυτών.

Επίσης καθορίζονται η συχνότητα, ο τρόπος και τα μέσα δημοσιοποίησης και επαλήθευσης των πληροφοριών. Οι σχετικές πληροφορίες θα δημοσιοποιούνται, κατά κανόνα, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο στον ιστοχώρο του χρηματοπιστωτικού οργανισμού.¹³

Η αποτελεσματική γνωστοποίηση είναι απαραίτητη για να εξασφαλίσει ότι οι συμμετοχοί της αγοράς μπορούν να καταλάβουν καλύτερα τα προφίλ κινδύνου των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και τις θέσεις κεφαλαιακής επάρκειας και να κατανοούν όλους τους κινδύνους που αναλαμβάνουν με την επένδυσή τους.

Η Επιτροπή στοχεύει μέσω της εφαρμογής του τρίτου πυλώνα να βελτιώσει την ποιοτική και ποσοτική πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού και να ενισχύσει το έργο και του IASB για διαφάνεια και εναρμόνιση στον τρόπο παρουσίασης των λογιστικών πληροφοριών των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.

¹³ Σύμφωνα με την διάταξη ΠΔ 2592/2007

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η εμπειρική μελέτη που θα ακολουθήσει βασίζεται στο βασικό ερώτημα: « Κατά πόσο το πληροφοριακό περιεχόμενο των γνωστοποιήσεων που ορίζει το Διεθνές πρότυπο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης 7 και που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις επηρεάζει το επενδυτικό κοινό;». Για την απάντηση του συγκεκριμένου ερωτήματος θεωρήθηκε απαραίτητο να απαντήσουμε και σε επιμέρους ερωτήματα τα οποία θα μας βοηθήσουν στην απάντηση και στην ενίσχυση της επιχειρηματολογίας του βασικού ερωτήματος. Τα υποερωτήματα είναι:

- Ποίες είναι οι γνωστοποιήσεις που πρέπει να παρουσιάζονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις;
- Ποια η πληρότητα των γνωστοποιήσεων αναφορικά με την διαχείριση των κινδύνων στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις;
- Ποια η επιρροή του πληροφοριακού περιεχόμενου των γνωστοποιήσεων διαχείρισης κινδύνων για τους επενδυτές μέσω της τιμής της μετοχής;
- Σε ποιές κατηγορίες γνωστοποιήσεων διαχείρισης κινδύνων οι επενδυτές δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα;

Στο προηγούμενο κεφάλαιο αναφέρθηκε όλο το νομοθετικό πλαίσιο που προβλέπεται για τις γνωστοποιήσεις. Αναλύσαμε τις πληροφορίες που πρέπει να γνωστοποιούν οι εταιρίες σύμφωνα με το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης 7 και την Βασιλεία II και ουσιαστικά απαντήσαμε και στο πρώτο υποερώτημα της εμπειρικής μας έρευνας. Ακολουθεί στην συνέχεια το εμπειρικό κομμάτι της έρευνάς μας το οποίο προσπαθεί να απαντήσει στα τρία επόμενα υποερωτήματα.

Για την απάντηση των τριών επόμενων ερωτημάτων της έρευνας μας, επιλέχθηκαν οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των ελληνικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών για το χρονικό διάστημα 2005-2010. Ειδικότερα, το δείγμα αποτελείται από τις 13 ελληνικές τράπεζες οι οποίες είναι οι εξής: Alpha bank, ATE bank, Attica bank, Eurobank, Marfin, Proton bank, T bank, Γενική Τράπεζα, Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, Εμπορική Τράπεζα, Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Τράπεζα Κύπρου και η Τράπεζα Πειραιώς. Αφορμή για την επιλογή του συγκεκριμένου δείγματος αποτελεί η οικονομική κρίση του 2008 η οποία στο επίκεντρό της είχε το τραπεζικό κλάδο και ειδικότερα την πιθανή έλλειψη διαφάνειας από τις τράπεζες ως προς την παρουσίαση των λογιστικών πληροφοριών. Ο τραπεζικός κλάδος κατηγορήθηκε για μη επαρκή και ακριβή πληροφόρηση των άμεσα ενδιαφερομένων, μέσω

των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων και για το λόγο αυτό θεωρήθηκε ενδιαφέρον δείγμα προς εξέταση.

Για κάθε μία από τις παραπάνω τράπεζες εξετάζεται ως προς την επάρκεια και τη πληρότητα των γνωστοποιήσεων για τις εξής κατηγορίες κινδύνων:

- Πιστωτικός Κίνδυνος
- Κίνδυνος Αγοράς
- Κίνδυνος Ρευστότητας

Επίσης θα εξεταστεί κατά πόσο επαρκούν οι γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται για την ενημέρωση του επενδυτικού κοινού.

Οι πληροφορίες για τις τρεις παραπάνω κατηγορίες κινδύνου, συλλέχθηκαν από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών, οι οποίες δημοσιεύθηκαν¹⁴ στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών.

3.1 Δείκτης πληρότητας

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έχουν παρουσιάσει αλλαγές στην ποσότητα και στην ποιότητα των πληροφοριών που παρουσιάζουν. Για να διερευνήσουμε την πληρότητα των πληροφοριών που παρέχονται στο επενδυτικό κοινό, απαντώντας έτσι και στο δεύτερο υποερώτημα της έρευνας, δημιουργήσαμε το δείκτη πληρότητας, βασιζόμενοι στις απαιτήσεις που ορίζει το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 7.

Στόχος του δείκτη είναι να εξετάσει κατά πόσο οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών δημοσιεύουν τις λογιστικές πληροφορίες αναφορικά με τη διαχείριση των κινδύνων, σύμφωνα με ότι ορίζει το θεσμικό πλαίσιο. Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειώσουμε ότι το Διεθνές πρότυπο 7 όριζε προαιρετική εφαρμογή από το 2006 ενώ από το 2007 η εφαρμογή του έγινε υποχρεωτική και για το λόγο αυτό αναμένουμε να παρατηρήσουμε έντονη διαφοροποίηση στην πληρότητα των γνωστοποιήσεων κατά τα πρώτα έτη του δείγματος καθώς;

- το 2005 οι γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονταν στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών ήταν σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, τα οποία υπολείπονταν σημαντικά σε κάθε περίπτωση (λογαριασμούς των χρηματοοικονομικών μέσων, λογιστικές αρχές αποτίμησης, κινδύνους) από τις

¹⁴ Η δημοσίευση των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων πρέπει να γίνει εντός δύο μηνών και οκτώ ημερών από την λήξη της χρήσης, όπως ορίζει ο νόμος. Αυτό γίνεται ώστε να η δημοσίευση να έχει γίνει τουλάχιστον 20 μέρες πριν την γενική Συνέλευση.(η οποία όπως ορίζει ο νόμος και το καταστατικό μπορεί να γίνει κατά ανώτατο όριο εντός 3 μηνών από την λήξη της χρήσης=31 Μαρτίου).

Δημοσιεύονται: οι Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις, οι Ετήσιες Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις καθώς και η Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου και το Πιστοποιητικό Ελέγχου, 20 τουλάχιστον ημέρες πριν από την Γενική Συνέλευση ως εξής:

α) Καταχωρούνται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών και ανακοίνωση περί της καταχώρησής τους δημοσιεύεται στο τεύχος Α.Ε. της εφημερίδας της Κυβερνήσεως,
β) Αναρτώνται στο διαδίκτυο για δυο τουλάχιστον έτη και
γ) Κατατίθενται στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

αντίστοιχες γνωστοποιήσεις που απαιτεί το Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης 7

- το 2006 παρατηρήθηκε ότι λίγες τράπεζες επέλεξαν την προαιρετική εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, με σκοπό μια ομαλή ενσωμάτωση των αλλαγών στις γνωστοποιήσεις των λογιστικών πληροφοριών και την άμεση αντιμετώπιση πιθανόν δυσκολιών, σε αντίθεση με τις περισσότερες που δεν συμμορφώθηκαν με την προαιρετική εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων αλλά συνέχιζαν να δημοσιεύουν ότι απαιτούσαν τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα
- το 2007 και έπειτα αρχίζει η υποχρεωτική εφαρμογή του προτύπου οπότε αρχίζει να παρατηρείται και μια ομοιομορφία των πληροφοριών που δημοσιεύονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, χωρίς ωστόσο να λείπουν και οι εξαιρέσεις

Ο πίνακας 3.1.1 που ακολουθεί παρουσιάζει την πληρότητα στην ενημέρωση για τον πιστωτικό κίνδυνο. Οι τιμές που πήρε ο δείκτης πληρότητας για τον συγκεκριμένο κίνδυνο ορίστηκαν ως εξής: 0 αν δεν εμφανίζει καμία πληροφόρηση, 0,25 για κάθε ένα στοιχείο που εμφανίζει και απαιτείται από το πρότυπο, δηλαδή μέγιστη έκθεση πιστωτικού κινδύνου στα στοιχεία ισολογισμού, περιγραφή των εξασφαλίσεων, πληροφορίες για την πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν είναι σε καθυστέρηση ή απομειωμένα και τη λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών που είναι σε καθυστέρηση ή απομειωμένα και 1 παίρνει στην περίπτωση που εμφανίζει και τα τέσσερα παραπάνω στοιχεία. Όπως είναι εμφανές κατά τα έτη 2005 και 2006 οι ελληνικές τράπεζες δεν παρουσίαζαν καμία πληροφόρηση για τον πιστωτικό κίνδυνο. Δεν επιλέγουν ούτε την προαιρετική εφαρμογή του προτύπου για γνωστοποιήσεις σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο. Από το 2007 και έπειτα μπορούμε να δούμε ότι το επίπεδο πληροφόρησης αλλάζει ριζικά για την συγκεκριμένη ενότητα καθώς ο δείκτης πληρότητας για όλες σχεδόν τις τράπεζες κινείται από το 0,75 έως το 1 με εξαίρεση την T-bank η οποία ενώ το 2007 παίρνει την τιμή 0,75 στη συνέχεια για τα έτη 2008 έως 2010 παίρνει την τιμή 0. Ο λόγος που η τιμή του δείκτη της τράπεζας παρουσιάζει μείωση θεωρούμε ότι οφείλεται στα προβλήματα που αντιμετώπιζε η τράπεζα και τα οποία αυξήθηκαν λόγω της οικονομικής κρίσης που επήλθε στην Ελλάδα. Το 2010, το Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου Ελλάδος εξαγόρασε μέρος του μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας, και εγκρίθηκε η αλλαγή της επωνυμίας από Aspis Bank σε T Bank Ανώνυμη Τραπεζική Εταιρία (Διακριτικός Τίτλος «T Bank») με σκοπό να βοηθηθεί η τράπεζα.

Πίνακας 3.1.1 - Δείκτης πληρότητας πιστωτικού κινδύνου

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Alpha Bank	0	0	1	1	1	1
ATE bank	0	0	0,75	0,75	0,75	0,75
Attica bank	0	0	1	1	1	1
Eurobank	0	0	1	1	1	1
Marfin	0	0	1	1	1	1
Proton Bank	0	0	1	1	1	1
T bank	0	0	0,75	0	0	0
Γενική Τράπεζα	0	0	1	1	1	1
Εθνική Τράπεζα	0	0	0	1	1	1
Εμπορική	0	0	1	1	1	1
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	0	0	1	1	1	1
Τράπεζα Κύπρου	0	0	1	1	1	1
Τράπεζα Πειραιώς	0	0	1	1	1	1

Σημείωση: Οι τιμές που πήρε ο δείκτης πληρότητας για τον συγκεκριμένο κίνδυνο ορίστηκαν ως εξής: 0 αν δεν εμφανίζει καμία πληροφόρηση, 0,25 για κάθε ένα στοιχείο που εμφανίζει και απαιτείται από το πρότυπο, δηλαδή μέγιστη έκθεση πιστωτικού κινδύνου στα στοιχεία ισολογισμού, περιγραφή των εξασφαλίσεων, πληροφορίες για την πιστωτική ποιότητα των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν είναι σε καθυστέρηση ή απομειωμένα και τη λογιστική αξία των χρηματοοικονομικών που είναι σε καθυστέρηση ή απομειωμένα και 1 παίρνει στην περίπτωση που εμφανίζει και τα τέσσερα παραπάνω στοιχεία.

Στον πίνακα 3.1.2 παρουσιάζονται οι τιμές του δείκτη πληρότητας για τον κίνδυνο αγοράς. Οι τιμές του δείκτη για τον κίνδυνο αγοράς δόθηκαν ως εξής: 0 αν δεν εμφανίζει καμία πληροφόρηση σχετικά με το συγκεκριμένο κίνδυνο, 0,5 αν παρουσιάζει τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ μεταβλητών κινδύνου, όπως συναλλαγματικός και επιτοκιακός ή αν παραθέτει ανάλυση ευαισθησίας για κάθε είδους κίνδυνο και 0,5 αν αναφέρει τις μεθόδους, παραδοχές και μεταβολές στις μεθόδους προηγούμενων χρόνων. 1 παίρνει στην περίπτωση που αναφέρει ότι απαιτεί το ΔΠΧΠ 7. Όπως παρατηρούμε τα στοιχεία του συγκεκριμένου δείκτη είναι πολύ ικανοποιητικά καθώς οι περισσότερες τράπεζες και για όλα σχεδόν τα έτη παρέχουν ικανοποιητική πληροφόρηση για τον κίνδυνο αγοράς και παίρνουν την τιμή 1. Αξιοσημείωτο είναι το ότι η Εμπορική τράπεζα παρουσιάζει μηδενική τιμή τα τρία τελευταία έτη. Το γεγονός αυτό μπορεί να οφείλεται είτε στην συγχώνευση με απορρόφηση της θυγατρικής της εταιρείας «ΕΜΠΟΡΙΚΗ ASSET MANAGEMENT ΑΕΠΕΥ» η οποία έγινε στις 31/01/2007 και είναι λογικό να επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις του 2008 και έπειτα είτε στο ότι η Crédit Agricole S.A., θυγατρική εταιρία της Εμπορικής Τράπεζας αυξάνει το ποσοστό συμμετοχής της στο μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας αρχικά το 2008

και έπειτα το 2010 με νέα αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου. Αξιοσημείωτες είναι επίσης και οι τιμές του δείκτη της Eurobank για τα τρία τελευταία έτη. Η τιμή μεταβαίνει από τη μονάδα στο 0,5 και οφείλεται πιθανότητα στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η τράπεζα μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα. Για τις τιμές του δείκτη της T-bank ισχύουν οι πληροφορίες και τα γεγονότα που αναφέρονται και παραπάνω στο δείκτη πληρότητας του πιστωτικού κινδύνου.

Πίνακας 3.1.2 - Δείκτης πληρότητας κινδύνου αγοράς

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Alpha bank	1	1	1	1	1	1
ATE bank	1	1	1	1	1	1
Attica bank	1	1	1	1	1	1
Eurobank	1	1	0,5	0,5	0,5	0,5
Marfin	1	1	1	1	1	1
Proton bank	1	1	1	1	1	1
T bank	1	1	1	0	0	0
Γενική Τράπεζα	1	1	1	1	1	1
Εθνική Τράπεζα	0,5	0,5	0	1	1	1
Εμπορική	1	0,5	1	0	0	0
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	0	1	1	1	1	1
Τράπεζα Κύπρου	0	1	1	1	1	1
Τράπεζα Πειραιώς	1	1	1	1	1	1

Σημείωση: Οι τιμές του δείκτη για τον κίνδυνο αγοράς δόθηκαν ως εξής: 0 αν δεν εμφανίζει καμία πληροφόρηση σχετικά με το συγκεκριμένο κίνδυνο, 0,5 αν παρουσιάζει τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ μεταβλητών κινδύνου, όπως συναλλαγματικός και επιτοκιακός ή αν παραθέτει ανάλυση ευαισθησίας για κάθε είδους κίνδυνο και 0,5 αν αναφέρει τις μεθόδους, παραδοχές και μεταβολές στις μεθόδους προηγούμενων χρόνων. 1 παίρνει στην περίπτωση που αναφέρει ότι απαιτεί το ΔΠΧΠ 7.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται ο δείκτης πληρότητας με βάση τον κίνδυνο ρευστότητας. Ο δείκτης εδώ λαμβάνει μια από τις παρακάτω τρεις τιμές: 0 αν δεν εμφανίζει καμία πληροφόρηση για την ρευστότητα της τράπεζας, 0,5 αν παρουσιάζει ανάλυση ληκτότητας ή αν περιγράφει τον τρόπο διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας και 1 αν καλύπτει και τις δύο παραπάνω συνθήκες. Παρατηρώντας τις τιμές που πήρε ο δείκτης βλέπουμε ότι όλες οι ελληνικές τράπεζες και για όλα τα έτη δημοσιεύουν στις ετήσιες

οικονομικές τους καταστάσεις την επάρκεια ρευστότητας και τους κινδύνους που ενέχει. Είναι πολύ λίγες οι χρονιές που ο δείκτης παίρνει τιμές μικρότερες της μονάδας ή μηδενικές και οι χρονιές αυτές είναι πριν το 2007 όπου η εφαρμογή του ΔΠΧΠ 7 δεν είχε ακόμα οριστεί. Από το έτος 2007 και μέχρι 2010 η τιμή του δείκτη παίρνει την τιμή 1 για όλα τα έτη και για όλες τις τράπεζες κάνοντας εμφανές ότι οι επενδυτές αλλά και οι τράπεζες θεωρούν σημαντική την δημοσίευση των λογιστικών πληροφοριών που αφορούν το κίνδυνο ρευστότητας.

Πίνακας 3.1.3 - Δείκτης πληρότητας κινδύνου ρευστότητας

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Alpha bank	1	1	1	1	1	1
ATE bank	1	1	1	1	1	1
Attica bank	1	1	1	1	1	1
Eurobank	0,5	0,5	1	1	1	1
Marfin	1	1	1	1	1	1
Proton bank	1	1	1	1	1	1
T bank	1	1	1	1	1	1
Geniki	1	0,5	1	1	1	1
Εθνική Τράπεζα	1	1	0	1	1	1
Εμπορική	1	1	1	1	1	1
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	0	1	1	1	1	1
Τράπεζα Κύπρου	1	1	1	1	1	1
Τράπεζα Πειραιώς	1	1	1	1	1	1

Σημείωση: Ο δείκτης εδώ λαμβάνει μια από τις παρακάτω τρεις τιμές: 0 αν δεν εμφανίζει καμία πληροφόρηση για την ρευστότητα της τράπεζας, 0,5 αν παρουσιάζει ανάλυση ληκτότητας ή αν περιγράφει τον τρόπο διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας και 1 αν καλύπτει και τις δύο παραπάνω συνθήκες.

Τέλος, στο πίνακα 3.1.4 παρατίθεται ο μέσος όρος των δεικτών πληρότητας για τους τρεις παραπάνω κινδύνους. Στον πίνακα αυτό δίνεται μια συνολική εικόνα της πληρότητας των γνωστοποιήσεων που δημοσιεύονται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Παρατηρείται όπως ήταν αναμενόμενο τα έτη 2005 και 2006 ο δείκτης να παρουσιάζει τα μικρότερα ποσά και στην συνέχεια από το 2007 και έπειτα με την υποχρεωτική εφαρμογή του προτύπου βλέπουμε ότι ο δείκτης αυξάνεται καθώς αυξάνεται η ποσότητα και η ποιότητα των

λογιστικών πληροφοριών που δημοσιεύονται. Αξίζει να σχολιαστεί πως το έτος 2006 που η εφαρμογή του προτύπου ήταν προαιρετική δεν παρατηρείται κάποια αξιοσημείωτη αλλαγή μεταξύ των τιμών του 2005 και 2006 συμπεραίνοντας έτσι ότι οι περισσότερες τράπεζες δεν επέλεξαν την προαιρετική εφαρμογή αλλά προτίμησαν να συμμορφωθούν με την υποχρεωτική εφαρμογή του Διεθνούς προτύπου 7. Οι τράπεζες που παρουσιάζουν μια μικρή αύξηση στο μέσο όρο τους κατά τα έτη 2005 -2006 είναι η Τράπεζα Κύπρου και το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο. Γενικά, οι τράπεζες που παρουσιάζουν μια διαφορετική εικόνα στο δείκτη πληρότητας σε σχέση με το συνολικό δείγμα και με αυτά που αναμέναμε είναι η T-bank, η Εμπορική Τράπεζα και η Eurobank. Οι λόγοι που οι συγκεκριμένες τράπεζες παρουσιάζουν μια διαφοροποίηση, αναλύθηκαν και παραπάνω στους επιμέρους δείκτες, οι οποίοι κατά συνέπεια επηρεάζουν και την τιμή του μέσου όρου.

Πίνακας 3.1.4 – Μέσος Όρος τιμών του δείκτη πληρότητας

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Alpha bank	0,67	0,67	1,00	1,00	1,00	1,00
ATE bank	0,67	0,67	0,92	0,92	0,92	0,92
Attica bank	0,67	0,67	1,00	1,00	1,00	1,00
Eurobank	0,50	0,50	0,83	0,83	0,83	0,83
Marfin	0,67	0,67	1,00	1,00	1,00	1,00
Proton bank	0,67	0,67	1,00	1,00	1,00	1,00
T bank	0,67	0,67	0,92	0,33	0,33	0,33
Geniki	0,67	0,50	1,00	1,00	1,00	1,00
Εθνική Τράπεζα	0,50	0,50	0,00	1,00	1,00	1,00
Εμπορική	0,67	0,50	1,00	0,67	0,67	0,67
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	0,00	0,67	1,00	1,00	1,00	1,00
Τράπεζα κύπρου	0,33	0,67	1,00	1,00	1,00	1,00
Τράπεζα Πειραιώς	0,67	0,67	1,00	1,00	1,00	1,00

Σημείωση: Για τον υπολογισμό του μέσου όρου τιμών του δείκτη πληρότητας, λάβαμε υπόψη της τιμές των τριών παραπάνω δεικτών.

3.2 Μέθοδος Χαρτοφυλακίου

Για να μπορέσουμε να δώσουμε απάντηση στα επόμενα ερωτήματα που θέσαμε, τα οποία συνδέονται άμεσα με το βασικό ερώτημα της παρούσας διπλωματικής, θα χρησιμοποιήσουμε τη μέθοδο του χαρτοφυλακίου.

Για την δημιουργία του χαρτοφυλακίου βασιστήκαμε στην μελέτη των Francis και Schipper (1999) οι οποίοι εξέτασαν το κατά πόσο το πληροφοριακό περιεχόμενο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων έχει μειωθεί διαχρονικά. Στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αναφέρθηκαν τα σημαντικότερα σημεία της έρευνάς τους, ωστόσο στο σημείο αυτό καθώς θα βασιστούμε στην μελέτη τους θεωρείται απαραίτητη η αναφορά στο τρόπο και στην μεθοδολογία της έρευνάς τους. Για να μπορέσουν να δώσουν απάντηση στο ερώτημα εάν οι οικονομικές καταστάσεις έχουν χάσει την σημαντικότητά τους, χρησιμοποίησαν τόσο την μέθοδο του χαρτοφυλακίου όσο και τη μέθοδο του δείγματος αποτίμησης, με την χρήση του συντελεστή προσδιορισμού r^2 . Όπως αναφέρουν και στην μελέτη τους είναι περισσότερο υπέρ της μεθόδου του χαρτοφυλακίου λόγω του ότι η συγκεκριμένη μέθοδος ελέγχει τις αλλαγές και την μεταβλητότητα της αγοράς αποδοτικότερα σε σχέση με την δεύτερη μέθοδο που χρησιμοποιούν. Η αποτυχία του ελέγχου της μεταβλητότητας της αγοράς, πρέπει να τονίσουμε ότι αποτελεί σημαντική πτυχή και μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τα τελικά αποτελέσματα της εκάστοτε έρευνας. Για παράδειγμα, εάν η απόλυτη τιμή που μετράει τη σημαντικότητα των πληροφοριών που παρέχονται στις οικονομικές καταστάσεις είναι συνεχώς αυξανόμενη με το πέρασμα των χρόνων, και η μεταβλητότητα της αγοράς αυξάνεται για λόγους που δεν μπορούμε να εντοπίσουμε στις οικονομικές καταστάσεις τότε η μέθοδο του δείγματος αποτίμησης θα είναι προσκολλημένη στο αποτέλεσμα ότι η σημαντικότητα των οικονομικών καταστάσεων θα μειώνεται με το πέρασμα του χρόνου, αποδεικνύοντας έτσι ότι δεν μπορεί να ελέγξει τις αλλαγές στην μεταβλητότητα στις τιμές της αγοράς. Ένας ακόμη λόγος που η μέθοδος χαρτοφυλακίου προτιμάται είναι η ανησυχία ότι η μέθοδος του δείγματος αποτίμησης σε μία παλινδρόμηση της αξίας των ιδίων κεφαλαίων στην αγορά μπορεί να επηρεαστεί από το μέθοδος της επιχείρησης. Ειδικότερα στις μεγάλες επιχειρήσεις η επιρροή της μεθόδου είναι δυσανάλογη.

Οι συγγραφείς στην μελέτη τους δημιουργούν αντισταθμισμένα χαρτοφυλάκια και επικεντρώνονται στις αποδόσεις που θα μπορούσαν να κερδίσουν οι επενδυτές εάν μπορούσαν να προβλέψουν κάποιες καταστάσεις σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις από το 1952-94. Για να βελτιώσουν την συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων τους σε σχέση με προηγούμενες έρευνες, υπολογίζουν όλες τις αποδόσεις σε 15μηνη βάση, ξεκινώντας από το πρώτο μήνα του οικονομικού έτος για την κάθε εταιρία. Δημιουργούν συνολικά πέντε αντισταθμισμένα χαρτοφυλάκια και για κάθε ένα από τα παραπάνω πέντε χαρτοφυλάκια, που περιέχουν και από μια κατηγορία λογιστικής πληροφόρησης, υπολογίζουν τις αποδόσεις της αγοράς δημιουργώντας έτσι ένα ακόμη αντισταθμισμένο χαρτοφυλάκιο βασιζόμενο στις τέλεια προβλεπόμενες αποδόσεις. Το χαρτοφυλάκιο αυτό παίρνει long (short) positions για τις μετοχές κάθε αντισταθμισμένου χαρτοφυλακίου με αντίστοιχες θετικές (αρνητικές) 15μηνες αποδόσεις της αγοράς.

Βασιζόμενοι στην μελέτη των Francis και Schipper και χρησιμοποιώντας μόνο τη μέθοδο του χαρτοφυλακίου για τους λόγους που αναφέρονται και παραπάνω, δημιουργήσαμε οκτώ χαρτοφυλάκια με στόχο να απαντήσουμε στο ερώτημα, ποια η επιρροή του πληροφοριακού περιεχόμενου των γνωστοποιήσεων διαχείρισης κινδύνων για τους επενδυτές, μέσω της τιμής της μετοχής . Αναλυτικότερα τα χαρτοφυλάκια που δημιουργήσαμε είναι τα εξής:

- **Ret_{CH}**: Χαρτοφυλάκιο υψηλού Πιστωτικού Κινδύνου
- **Ret_{CL}**: Χαρτοφυλάκιο χαμηλού Πιστωτικού Κινδύνου
- **Ret_{RH}**: Χαρτοφυλάκιο υψηλού Κινδύνου Αγοράς
- **Ret_{RL}**: Χαρτοφυλάκιο χαμηλού Κινδύνου Αγοράς
- **Ret_{LH}**: Χαρτοφυλάκιο υψηλού Κινδύνου Ρευστότητας
- **Ret_{LL}**: Χαρτοφυλάκιο χαμηλού Κινδύνου Ρευστότητας
- **Ret_H**: Απόδοση μετοχής εταιρίας στο υψηλό χαρτοφυλάκιο
- **Ret_L**: Απόδοση μετοχής εταιρίας στο χαμηλό χαρτοφυλάκιο

Οι πληροφορίες για την δημιουργία των παραπάνω χαρτοφυλακίων συγκεντρώθηκαν από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών για το χρονικό διάστημα 2005 - 2010. Το δείγμα μας να σημειώσουμε ότι αναπτύσσεται σε 12μηνη βάση. Αναλυτικότερα το κάθε χαρτοφυλάκιο κινδύνων αναπτύχθηκε ως εξής:

Βήμα 1^ο: Συγκεντρώσαμε για τον κάθε κίνδυνο δύο κατηγορίες στοιχείων οι οποίες θεωρήθηκαν αντιπροσωπευτικές και οι οποίες περιέχονταν στις περισσότερες οικονομικές καταστάσεις των ελληνικών τραπεζών, ώστε να δημιουργήσουμε ένα ομοιόμορφο δείγμα. Τα στοιχεία αυτά γνωστοποιήθηκαν στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων των τραπεζών. Για τον πιστωτικό κίνδυνο επιλέξαμε τις τιμές που αναφέρονται στην συνολική αξία των στοιχείων εντός ισολογισμού που είναι εκτεθειμένα σε πιστωτικό κίνδυνο ($credit\ risk_1$)¹⁵ και στην συνολική αξία των στοιχείων εκτός ισολογισμού που είναι εκτεθειμένα σε

¹⁵ Στα στοιχεία εντός ισολογισμού που είναι εκτεθειμένα σε πιστωτικό κίνδυνο περιλαμβάνονται οι εξής υποκατηγορίες: Διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες , Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων, Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών όπως: Στεγαστικά Δάνεια, Καταναλωτικά Δάνεια, Κάρτες , Λοιπές χορηγήσεις, Δάνεια προς επιχειρήσεις, Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, Αξιόγραφα εμπορικού χαρτοφυλακίου, Αξιόγραφα χαρτοφυλακίου διαθέσιμου προς πώληση, Αξιόγραφα χαρτοφυλακίου διακρατούμενου μέχρι τη λήξη.

πιστωτικό κίνδυνο ($credit\ risk_2$)¹⁶, λόγω του ότι οι κατηγορίες αυτές παρέχουν συγκεντρωτική πληροφόρηση για πολλές κατηγορίες στοιχείων των τραπεζών που υπόκεινται στο πιστωτικό κίνδυνο¹⁷. Για τον κίνδυνο αγοράς επιλέξαμε την συναλλαγματική θέση ($currency\ risk$) και την επιτοκιακή θέση ($interate\ rate\ risk$) της εκάστοτε τράπεζας, καθώς ο επιτοκιακός και συναλλαγματικός κίνδυνος είναι οι δυο πιο σημαντικές κατηγορίες κινδύνου αγοράς και τέλος για τον κίνδυνο ρευστότητας επιλέξαμε το άνοιγμα ρευστότητας της κάθε τράπεζας για το βραχυχρόνιο διάστημα - μικρότερο του ενός μήνα ($liquidity_1$) και για το μακροχρόνιο διάστημα - μεγαλύτερο του έτους ($liquidity_2$) ώστε να επιτύχουμε μια σφαιρική εικόνα της ρευστότητας των τραπεζικών οργανισμών. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι σχετικά με το δείγμα που συλλέχθηκε για τον κίνδυνο ρευστότητας για το μακροχρόνιο διάστημα, επειδή κάποιες οικονομικές καταστάσεις τραπεζών έδιναν στοιχεία για το άνοιγμα ρευστότητας από ένα έως πέντε έτη και μεγαλύτερο των πέντε ετών ενώ κάποιες άλλες έδιναν στοιχεία για μεγαλύτερο του ενός έτους, θεωρήθηκε απαραίτητο να για τις τράπεζες της πρώτης κατηγορίας να προσθέσουμε τις δυο προαναφερθείσες κατηγορίες ανοίγματος ρευστότητας, ώστε να σχηματιστεί η κατηγορία ανοίγματος ρευστότητας μεγαλύτερη του ενός έτους.

Βήμα 2^ο: Για να μπορέσουμε να χαρακτηρίσουμε το χαρτοφυλάκιο υψηλού ή χαμηλού κινδύνου αρχικά, χρειάστηκε να υπολογίσουμε την διάμεσο των στοιχείων κάθε κινδύνου για κάθε έτος ξεχωριστά. Βρήκαμε δηλαδή την διάμεσο για στα στοιχεία του $credit\ risk_1$ για κάθε έτος ξεχωριστά (μια διάμεσο για κάθε έτος). Με βάση τη διάμεσο του 2005 για παράδειγμα, εξετάσαμε κάθε μια από τις δεκατρείς τράπεζες αν είχαν τιμή πάνω ή κάτω από την διάμεσο του αντιστοίχου έτους, για τη συγκεκριμένη κατηγορία. Αν η τιμή του στοιχείου που συλλέξαμε από τις οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών ήταν μεγαλύτερη από την τιμή της διαμέσου που υπολογίσαμε τότε έπαιρνε την τιμή 1, που συμβολίζει το χαρτοφυλάκιο υψηλού κινδύνου, ενώ αν η τιμή ήταν μικρότερη της διαμέσου τότε έπαιρνε την τιμή 0, που συμβολίζει το χαρτοφυλάκιο χαμηλού κινδύνου. Με αυτό τον τρόπο σχηματίσαμε χαρτοφυλάκια χαμηλού και υψηλού κινδύνου για κάθε μια από τις παραπάνω κατηγορίες κινδύνων του δείγματός μας.

Βήμα 3^ο: Έχοντας σχηματίσει τους πίνακες με τα δεδομένα (βήμα 1^ο) και έχοντας δημιουργήσει τα χαρτοφυλάκια υψηλού και χαμηλού κινδύνου (βήμα 2^ο) πολλαπλασιάζουμε τις τιμές των δεδομένων που συγκεντρώσαμε από τις οικονομικές καταστάσεις με τα χαρτοφυλάκια υψηλού και χαμηλού κινδύνου ώστε να δημιουργηθεί ένας τελικός πίνακας ο οποίος θα παρουσιάζει τις τιμές του χαρτοφυλακίου υψηλού και χαμηλού για κάθε έναν από τους υπό εξέταση κινδύνους.

¹⁶ Στα στοιχεία εκτός ισολογισμού που είναι εκτεθειμένα σε πιστωτικό κίνδυνο περιλαμβάνονται οι εγγυητικές επιστολές, οι ενέγγυες πιστώσεις, οι συμβάσεις επιτοκίων, τιμών συναλλάγματος / χρυσού, λοιπές συμβάσεις, και λοιπά στοιχεία που δημιουργούν ανοίγματα εκτός ισολογισμού.

¹⁷ Να σημειώσουμε βέβαια ότι η κάθε τράπεζα μπορεί να τα αναφέρει διαφορετικά την εκάστοτε κατηγορία στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις απλά οι αλλαγές στο χαρακτηρισμό της κάθε κατηγορίας είναι πολύ μικρές. Παραπάνω αναφέρονται ενδεικτικά κάποιες κατηγορίες από την κάθε κατηγορία στοιχείων εντός ή εκτός ισολογισμού που είναι εκτεθειμένα σε πιστωτικό κίνδυνο.

Όσο αναφορά τις τιμές των μετοχών των δεκατριών τραπεζών που εξετάζουμε, πρέπει να σημειωθεί ότι συλλέχθηκαν από το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και αφορούν την τιμή κλεισίματος της μετοχής στις 31 Μαρτίου κάθε έτους καθώς τότε είναι και η καταλυτική ημερομηνία δημοσίευσης των οικονομικών καταστάσεων. Για την δημιουργία των χαρτοφυλακίων Ret_H και Ret_L η διαδικασία που ακολουθήθηκε είναι η ίδια με αυτή των παραπάνω χαρτοφυλακίων κινδύνου.

Για να μπορέσουμε να εξετάσουμε την επιρροή του πληροφοριακού περιεχομένου των γνωστοποιήσεων στους επενδυτές, επιλέξαμε την τιμή της μετοχής ως στοιχείο από όπου μπορούμε να αντλήσουμε τις αντιδράσεις των επενδυτών με βάση τα στοιχεία που δημοσιεύει το κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα. Θεωρούμε ότι η τιμή της μετοχής είναι ένα κριτήριο που μπορεί να δείξει τι πιστεύουν οι επενδυτές και πως κινούνται στα όσα δημοσιεύονται.

Στην μελέτη που θα ακολουθήσει δεν θα επικεντρωθούμε σε κάθε τράπεζα ξεχωριστά αλλά θα εξετάσουμε σε βάθος χρόνο πως το περιεχόμενο των πληροφοριών που γνωστοποιούνται σχετικά με την διαχείριση κινδύνων, το οποίο όπως αναλύθηκε και στην προηγούμενη ενότητα παρουσίασε διαφοροποίηση στην ποσότητα των στοιχείων που δημοσιεύθηκαν από το 2005-2010, επηρεάζει τους επενδυτές. Αυτό δηλαδή που θα εξετάσουμε με βάση το μοντέλο που θα αναπτύξουμε στην συνέχεια είναι σε ποιες γνωστοποιήσεις διαχείρισης κινδύνου οι επενδυτές δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα και για ποιες λογιστικές πληροφορίες ενδιαφέρονται να έχουν μεγαλύτερη γνωστοποίηση στοιχείων.

Το μοντέλο στο οποίο θα βασιστούμε για την απάντηση των παραπάνω ερωτημάτων ορίζεται ως εξής:

$$\text{Hedge Portfolio (HP)} = \frac{\frac{\sum_{i=1}^n (Ret_{XH} - Ret_{XL})}{i * n}}{\frac{\sum_{i=1}^n (Ret_H - Ret_L)}{i * n}}$$

Όπου:

n: τα έτη, για το χρονικό διάστημα 2005 έως το 2010

i: η κάθε τράπεζα, το i παίρνει τιμές από 1 έως το 13, όσο δηλαδή είναι και το δείγμα μας

x: ένας από τους τρεις κινδύνους, πιστωτικός κίνδυνος, κίνδυνος αγοράς ή κίνδυνος ρευστότητας

Το αντισταθμισμένο χαρτοφυλάκιο (HP) που αναπτύξαμε βασίζεται στην θεωρία των Francis και Schipper. Στον αριθμητή της παραπάνω συνάρτησης η διαφορά των χαρτοφυλακίων υψηλού και χαμηλού κινδύνου μας δίνει το αντισταθμισμένο χαρτοφυλάκιο με βάση τον εκάστοτε κίνδυνο, ενώ στον παρανομαστή υπολογίζεται το αντισταθμισμένο χαρτοφυλάκιο με βάση την χρηματιστηριακή απόδοση της μετοχής. Όπως αναφέρθηκε και

νωρίτερα εξετάζουμε τις γνωστοποιήσεις που δημοσιεύουν οι τράπεζες σε βάθος χρόνου για αυτό και παίρνουμε το μέσο όρο του συνόλου των διαφορών των χαρτοφυλακίων.

Ο αριθμητής αναμένουμε να είναι αρνητικός, καθώς η φιλοσοφία της αγοράς και του ορθολογικού επενδυτή αναφέρει ότι αγοράζω μετοχές οι οποίες είναι χαμηλού κινδύνου και πουλάω τις μετοχές που ενέχουν υψηλό κίνδυνο με σκοπό να έχω ένα χαρτοφυλάκιο μετοχών το οποίο δεν θα έχει μετοχές υψηλού κινδύνου και επομένως θα είναι και πιο ασφαλές. Όσο αναφορά τον παρανομαστή η τιμή που πρέπει να παρουσιάζει είναι θετική, καθώς μετοχές οι οποίες έχουν θετικές - υψηλές αποδόσεις θα επιλέγονται από τους επενδυτές και θα παραμένουν στο υψηλό χαρτοφυλάκιο αποδόσεων οι μετοχές αυτές είναι γνωστές και ως μετοχές winner , ενώ το αντίθετο θα συμβαίνει με τις μετοχές που οι αποδόσεις τους θα είναι χαμηλές, οι οποίοι αναφέρονται συνήθως ως μετοχές loser . Αναμένουμε λοιπόν να λάβουμε αρνητική τιμή από την παραπάνω συνάρτηση.

Ο λόγος που διαιρούμε με τη διαφορά των αποδόσεων των χαρτοφυλακίων των μετοχών είναι για μπορέσουμε να ελέγξουμε διάφορους παράγοντες οι οποίοι μπορεί να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της έρευνας. Για παράδειγμα, υπάρχουν επενδυτές οι οποίοι επιλέγουν να επενδύσουν σε μετοχές οι οποίες βρίσκονται στα χαρτοφυλάκια υψηλού κινδύνου, εκτίθενται σε υψηλό ρίσκο, για να επιτύχουν υψηλότερες αποδόσεις, το οποίο αποτελεί και τον επιθυμητό στόχο αλλά μπορεί να συμβεί και το αντίθετο, δηλαδή να τα χάσουν όλα. Επειδή θέλουμε να αφήσουμε όλους αυτούς τους παράγοντες κατά μέρος ώστε να μην επηρεάσουν το αποτέλεσμα της έρευνας, και επειδή στόχος της μελέτης είναι να υπάρχει μόνο ένας παράγοντα που θα επηρεάζει τους επενδυτές, ο παράγοντας των γνωστοποιήσεων των πληροφοριών διαχείρισης κινδύνων, διαιρούμε με το αντισταθμισμένο χαρτοφυλάκιο με βάση την απόδοση των μετοχών.

Με βάση την παραπάνω συνάρτηση τρεις είναι οι υποθέσεις που κάνουμε για τα αποτελέσματα που περιμένουμε:

H_0 : η απόλυτη τιμή της συνάρτησης να είναι μονάδα, που σημαίνει ότι οι πληροφορίες που παρέχονται από τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών είναι σε ποιότητα και ποσότητα ίσες με τις πληροφορίες που παρέχονται και στην απόδοση της τιμής των μετοχών

H_1 : στην περίπτωση αυτή η απόλυτη τιμή που θα λάβουμε από την συνάρτηση θα είναι μικρότερη της μονάδας, επομένως στις οικονομικές καταστάσεις δεν παρέχονται περισσότερες πληροφορίες από αυτές που μπορεί να συλλέξει από τις αποδόσεις των μετοχών

H_2 : η τελευταία περίπτωση είναι το αποτέλεσμα του κλάσματος να είναι κατ' απόλυτη τιμή μεγαλύτερο της μονάδας, που σημαίνει ότι η εκάστοτε μεταβλητή κινδύνου παρέχει περισσότερες λογιστικές πληροφορίες στους επενδυτές της από ότι η απόδοση των μετοχών

Λαμβάνοντας υπόψη την ανωτέρα συνάρτηση και τις υποθέσεις για το τι αναμένουμε ακολουθεί ο πίνακας όπου παρατίθενται συγκεντρωτικά τα αποτελέσματα από την εφαρμογή της συνάρτησης.

Πίνακας 3.2.5 – Αντισταθμισμένο Χαρτοφυλάκιο (HP)

HP credit risk₁	-0,03
HP credit risk₂	-0,23
HP currency risk	-0,17
HP interate rate risk	0,01
HP liquidity₁	-0,01
HP liquidity₂	-0,10

Όπως αναμέναμε τα αποτελέσματα μετά την εφαρμογή της συνάρτησης είναι αρνητικά και πολύ κοντά στο μηδέν. Στον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι το αποτέλεσμα από το αντισταθμισμένο χαρτοφυλάκιο HP interate rate risk είναι θετικό αλλά επειδή είναι πολύ κοντά στο μηδέν δεν αποτελεί πρόβλημα ούτε μειώνει την αξιοπιστία της έρευνας. Σύμφωνα με τις παραπάνω υποθέσεις που έχουμε κάνει βλέπουμε ότι η μονάδα έχει τεθεί σαν όριο για το λόγω ότι θέλουμε να εξετάσουμε το πληροφοριακό περιεχόμενο που συλλέγεται από τις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με αυτό που συλλέγεται από τις αποδόσεις των μετοχών. Οι τιμές που πήραμε από την εφαρμογή της συνάρτησης ικανοποιούν όλες την υπόθεση H₁, συμπεραίνοντας έτσι ότι οι πληροφορίες που συλλέγουν οι επενδυτές από τις οικονομικές καταστάσεις δεν είναι περισσότερες από αυτές που συγκεντρώνουν από την απόδοση της μετοχής. Επομένως, οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί παρέχουν ένα πληροφοριακό περιεχόμενο στο επενδυτικό κοινό, το οποίο δεν παρέχει παραπάνω πληροφόρηση από αυτή της απόδοσης των μετοχών σε όλες τις παραπάνω κατηγορίες και μάλιστα μπορούμε να πούμε παρατηρώντας τις τιμές ότι απέχουν κατά πολύ από την παροχή περισσότερων πληροφοριών καθώς, κανένα από τα παραπάνω χαρτοφυλάκια δεν πλησιάζει ούτε τη μονάδα, που θα σήμαινε έστω ότι η πληροφόρηση του επενδυτικού κοινού θα ήταν ίδια είτε μέσω των γνωστοποιήσεων των λογιστικών πληροφοριών στις οικονομικές καταστάσεις είτε μέσω της απόδοσης της μετοχής.

Παρατηρώντας τα παραπάνω αποτελέσματα μπορούμε να συμπεράνουμε ότι για τους επενδυτές οι πληροφορίες που ενέχουν μεγαλύτερη και σημαντικότερη βαρύτητα είναι, σε απόλυτη τιμή, τα αντισταθμισμένα χαρτοφυλάκια HP credit risk₂, HP currency risk, HP liquidity₂ τα οποία όπως βλέπουμε παίρνουν τις υψηλότερες τιμές. Οι επενδυτές θεωρούν σημαντικότερη την πληροφόρηση για τον πιστωτικό κίνδυνο που αφορά τα στοιχεία εκτός ισολογισμού που είναι εκτεθειμένα σε πιστωτικό κίνδυνο, καθώς το συγκεκριμένο αντισταθμισμένο χαρτοφυλάκιο παίρνει την υψηλότερη κατ' απόλυτη τιμή, 0,23. Ο λόγος πιστεύουμε ότι έγκειται στο περιεχόμενο των στοιχείων που περιέχονται σε αυτή την κατηγορία, τα οποία είναι πιο σύνθετα, και η πληροφορίες των λογιστικών πληροφοριών που περιλαμβάνει μπορούμε να πούμε ότι είναι πιο απαιτητικές στην κατανόηση για τους επενδυτές και ιδίως για τους επενδυτές που δεν κατέχουν πολλές γνώσεις λογιστικής και

οικονομικών, και ίσως θεωρούν ότι η συγκεκριμένη κατηγορία ενέχει «κρυφούς» κινδύνους. Ας σημειώσουμε στο σημείο αυτό ότι οι οικονομικές εκθέσεις των τραπεζών δεν είναι πολύ απλές στην κατανόηση καθώς τα στοιχεία που περιέχονται διαφοροποιούνται αρκετά από αυτά που έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε από κάποια οικονομική κατάσταση μιας εμπορική ή βιομηχανική εταιρία. Για το λόγο αυτό το σύνθετο περιεχόμενο των οικονομικών καταστάσεων των τραπεζών με το οποίο το επενδυτικό κοινό μπορούμε να πούμε ότι δεν είναι και πολύ εξοικειωμένο απαιτεί αρκετή μελέτη. Οι επενδυτές φοβούμενοι την αθέτηση οφειλών που μπορεί να προκύψουν, επιθυμούν όπως φαίνεται να πληροφορούνται εκτενώς για την συγκεκριμένη κατηγορία πιστωτικού κινδύνου και να κινούνται αναλόγως. Επιπλέον, ένας ακόμη λόγος που οι επενδυτές δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στην πληροφόρηση του πιστωτικού κινδύνου μπορεί να αποτελεί και το γεγονός της πιστωτικής κρίσης, η οποία ξεκίνησε περίπου στο μέσο του χρονικού διαστήματος του δείματός μας, με αποτέλεσμα να ενισχυθούν οι ανησυχίες αθέτησης των οφειλετών.

Το αντισταθμισμένο χαρτοφυλάκιο συναλλαγματικού κινδύνου έχει την δεύτερη μεγαλύτερη τιμή. Το κλίμα όσον αφορά τις συναλλαγματικές ισοτιμίες είναι πολύ ασταθές, ειδικά το διάστημα που εξετάζουμε (2005-2010), καθώς η κρίση επηρέασε και τις ισοτιμίες των νομισμάτων. Το επενδυτικό κοινό ενδιαφέρεται να γνωρίζει και να πληροφορείται εκτενώς για την πολιτική και την αντιμετώπιση του συναλλαγματικού κινδύνου που εφαρμόζει ο κάθε τραπεζικός οργανισμός για να μπορέσει να σχηματίσει σωστή άποψη και να πάρει σωστές αποφάσεις για τις επενδύσεις που θα προβεί.

Όσο αναφορά το τρίτο κατά σειρά αντισταθμισμένο χαρτοφυλάκιο με την υψηλότερη τιμή, το χαρτοφυλάκιο ρευστότητας για το μακροχρόνιο διάστημα με τιμή 0,10, παρατηρούμε ότι οι επενδυτές δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα για τις γνωστοποιήσεις της ρευστότητας για το διάστημα μεγαλύτερο του έτους. Για το χρονικό διάστημα που εξετάζεται το δείγμα μας, στο οποίο όπως έχουμε αναφέρει έχει ξεσπάσει η οικονομική κρίση, πιστεύουμε ότι οι επενδυτές δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα στην μακροχρόνια ρευστότητα προφανώς γιατί νιώθουν περισσότερη ασφάλεια γνωρίζοντας ότι μακροπρόθεσμα η τράπεζα μπορεί να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις ρευστότητας.

Τα υπόλοιπα τρία αντισταθμισμένα χαρτοφυλάκια, HP credit risk₁, HP interate rate risk, HP liquidity₁ παρουσιάζουν μικρότερες τιμές χωρίς αυτό ωστόσο να σημαίνει ότι το επενδυτικό κοινό δεν δίνει βαρύτητα σε αυτές τις κατηγορίες κινδύνου. Αξίζει να σημειώσουμε στο σημείο αυτό, ότι τα τρία χαρτοφυλάκια που εμφάνισαν την υψηλότερη τιμή ήταν το κάθε ένα και από διαφορετική κατηγορία κινδύνου. Μπορούμε να συμπεράνουμε λοιπόν πως για τις κατηγορίες που έχουμε επιλέξει να εξετάσουμε, το επενδυτικό κοινό ενδιαφέρεται να έχει μια σφαιρική εικόνα για τους κινδύνους που έχει να αντιμετωπίσει ο κάθε χρηματοπιστωτικός οργανισμός.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι γνωστοποιήσεις παραθέτουν αναλυτικές και επεξηγηματικές λογιστικές πληροφορίες στις οικονομικές καταστάσεις των εταιριών. Η σημασία των γνωστοποιήσεων είναι καθοριστική καθώς με την παρουσίαση και δημοσίευση όλων των λογιστικών πληροφοριών που απαιτούνται από το νόμο, πιστοποιείται η διαφάνεια, η φερεγγυότητα και η πλήρη ενημέρωση μέσω των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων. Το επενδυτικό κοινό και οι άμεσα ενδιαφερόμενοι για μια εταιρία, ενημερώνονται για την οικονομική της κατάσταση, για τους κινδύνους καθώς και για το προφίλ της μέσα από τις ετήσιες καταστάσεις που δημοσιεύει. Είναι επομένως προφανές, πως αν η εταιρία δεν γνωστοποιήσει επαρκώς τις λογιστικές πληροφορίες της μπορεί να επηρεάσει λανθασμένα τη γνώμη και τις αποφάσεις του επενδυτικού κοινού.

Στην παρούσα διπλωματική εργασία, εξετάστηκε η σχέση που υπάρχει μεταξύ των γνωστοποιήσεων και του επενδυτικού κοινού με στόχο να αποδείξουμε ότι συνδέονται άμεσα. Η έντονη δυσαρέσκεια που υπήρξε τα τελευταία χρόνια για την έλλειψη διαφάνειας και επαρκούς πληροφόρησης αποτέλεσε το κίνητρο για το συγκεκριμένο θέμα.

Οι περισσότεροι συγγραφείς που έχουν ασχοληθεί με το θέμα των γνωστοποιήσεων έχουν επισημάνει τη σημαντικότητα για διαφάνεια και για πλήρη και ακριβή ενημέρωση του επενδυτικού κοινού την οποία επισημάναμε και στην παρούσα έρευνα. Τονίζουν την σχέση των γνωστοποιήσεων με την πορεία της επιχείρησης, καθώς η παρουσίαση ελλιπών στοιχείων μακροπρόθεσμα μπορεί να οδηγήσει στη χρεοκοπία. Στην έρευνά μας παρατηρήσαμε ότι πολλές συζητήσεις έχουν γίνει για την πρόσθετη πληροφόρηση λογιστικών πληροφοριών στο επενδυτικό κοινό, με στόχο να συμπληρωθούν κενά των ήδη υπάρχουσών διατάξεων, ένα θέμα που αποτελεί μια ενδιαφέρουσα πτυχή των γνωστοποιήσεων για μελλοντική έρευνα.

Παρόλη την πρόοδο και τις αλλαγές που έχουν γίνει στις ισχύουσες νομοθεσίες για την αύξηση και την ενίσχυση των γνωστοποιήσεων, με στόχο πάντα την διαφάνεια και την επαρκή πληροφόρηση των επενδυτών, υπάρχουν ακόμα πτυχές που χρειάζονται βελτίωση. Χαρακτηριστική είναι η πρόσφατη ανακοίνωση της Τεχνικής Επιτροπής του Διεθνούς Οργανισμού των Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (IOSCO) η οποία τόνισε την ανάγκη για εφαρμογή διεθνών λογιστικών προτύπων υψηλής ποιότητας που θα παρέχουν ξεκάθαρες, ακριβείς και χρήσιμες πληροφορίες για τους επενδυτές με γνώμονα τη διαφάνεια για τη σωστή λειτουργία των κεφαλαιαγορών.

Εξετάζοντας την πληρότητα των γνωστοποιήσεων αναφορικά με τους κινδύνους, μέσω του δείκτη πληρότητας των γνωστοποιήσεων των ελληνικών τραπεζών, παρατηρήσαμε αύξηση των γνωστοποιήσεων, σχετικά με την διαχείριση κινδύνων, κυρίως τα τελευταία χρόνια. Παρατηρούμε ότι με την υποχρεωτική εφαρμογή του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 7, Χρηματοοικονομικά Μέσα – Γνωστοποιήσεις, η πληρότητα της πληροφόρησης για τους κινδύνους ρευστότητας, αγοράς και πιστωτικό κίνδυνο έχει παρουσιάσει αύξηση. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειώσουμε την ελλιπή νομοθεσία στο κομμάτι των γνωστοποιήσεων από την πλευρά των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων. Όπως παρατηρήσαμε από τα αποτελέσματα του δείκτη πληρότητας τα μικρότερα ποσά συγκεντρώνονται κατά τα έτη 2005-2006 όπου ίσχυε η εφαρμογή των Ελληνικών

Λογιστικών Προτύπων, και σύμφωνα με τα οποία οι απαιτήσεις για γνωστοποιήσεις των λογιστικών πληροφοριών υπολείπονταν σημαντικά των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Μέσω του δείκτη πληρότητας παρατηρούμε επίσης μια ενιαία συμμόρφωση των ελληνικών τραπεζών στις απαιτήσεις των Διεθνών Προτύπων από το 2007 και έπειτα. Είναι πολύ λίγες οι τράπεζες που δεν παρουσίασαν αυξητική τάση στην πληρότητα των γνωστοποιήσεων και ακόμα και αυτές που δεν εμφάνισαν υπήρχε κάποιος λόγος ο οποίος συνέβαλε σε αυτό όπως, η οικονομική κρίση η οποία τους προκάλεσε έντονα προβλήματα στην λειτουργία τους ή κάποια συγχώνευση ή εξαγορά.

Όσο αναφορά, την σύνδεση των γνωστοποιήσεων με το επενδυτικό κοινό και την απάντηση στο βασικό ερώτημα: ποία η σημασία του πληροφοριακού περιεχομένου των γνωστοποιήσεων για το επενδυτικό κοινό, μπορούμε να αναφέρουμε πως η μέθοδος του χαρτοφυλακίου μας βοήθησε να καταλήξουμε σε κάποια βασικά συμπεράσματα. Μέσα από το μοντέλο του αντισταθμισμένου χαρτοφυλακίου και την χρήση της τιμής της μετοχής ως στοιχείο άντλησης της αντίδρασης των επενδυτών παρατηρήσαμε ότι οι επενδυτές δίνουν μεγάλη βαρύτητα στις γνωστοποιήσεις για τον πιστωτικό κίνδυνο, και ειδικά για τα στοιχεία εκτός ισολογισμού που είναι εκτεθειμένα σε πιστωτικό κίνδυνο. Πιστεύουμε ότι ο λόγος που το συγκεκριμένο χαρτοφυλάκιο συγκεντρώνει την υψηλότερη κατ' απόλυτη τιμή, έγκειται στο γεγονός ότι τα στοιχεία της κατηγορίας δεν είναι πολύ ευκολονόητα για τους επενδυτές λόγω του ότι η χρήση των εννοιών και των στοιχείων αυτών δεν είναι πολύ συχνή, με αποτέλεσμα να υπάρχει φόβος για τυχόν απόκρυψη γνωστοποιήσεων. Ας τονίσουμε στο σημείο αυτό ότι η παρουσίαση των οικονομικών εκθέσεων των τραπεζών διαφοροποιείται από τις οικονομικές καταστάσεις οποιαδήποτε άλλης οικονομικής οντότητας. Τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού που παραθέτονται στον ισολογισμό μιας τράπεζας είναι πιο σύνθετα, με αποτέλεσμα να υπάρχουν στοιχεία και λογιστικές πληροφορίες τις οποίες ο επενδυτής λόγω της μη καθημερινής χρήσης και επαφής να θέλει να εντρυφήσει περισσότερο και να δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στην γνωστοποίηση των πληροφοριών αυτών.

Με την μέθοδο του χαρτοφυλακίου καταλήγουμε επίσης στο συμπέρασμα ότι οι επενδυτές θέλουν να έχουν μια σφαιρική εικόνα για την διαχείριση των κινδύνων που γνωστοποιούν οι τράπεζες. Ο λόγος που καταλήγουμε στο συμπέρασμα αυτό έγκειται στο ότι τα χαρτοφυλάκια που συγκέντρωσαν τα υψηλότερα ποσά είναι ένα από κάθε κατηγορία κινδύνου. Η σημασία επομένως και η βαρύτητα που δίνουν οι επενδυτές στις γνωστοποιήσεις των οικονομικών καταστάσεων να μην μπορεί να επιμεριστεί και να παρουσιάσουμε την υψηλότερη τιμή ενός εκ των έξι αντισταθμισμένων χαρτοφυλακίων αλλά στην ουσία για το επενδυτικό κοινό όλες οι γνωστοποιήσεις παίζουν το ρόλο τους και όλα συμβάλλουν με τον τρόπο τους στις επενδυτικές αποφάσεις που θα πάρουν και οι οποίες με την σειρά τους θα καθορίσουν και την τιμή της μετοχής του αντίστοιχου χρηματοπιστωτικού οργανισμού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Linsley M. P. and Shrives J. P. (2005), «Transparency and the disclosure of risk information in the banking sector», *Journal of Financial Regulation and Compliance* Vol 13 No 3, pages 205 – 215

Huang R. (2006), «Bank Disclosure Index. Global Assessment of Bank Disclosure Practices»

Apostolou K. A. and Nanopoulos A. K. (2009), «Voluntary accounting disclosure and corporate governance: evidence from Greek listed firms», *Journal. Accounting and Finance*, Vol. 1, No.4, pages 395-415

Bischof J. (2009), «The Effects of IFRS 7 Adoption on Bank Disclosure in Europe», *Accounting in Europe*, Vol 6 No 2, pages 167-194

Miihkinen A. (2008), «Efficiency of authoritative disclosure recommendations: Evidence from IFRS transition disclosure in Finland», *Journal of Financial Regulation and Compliance*, Vol. 4, No 4, pages 384-413

Barth E. M. and Landsman R.W. (2010), « How did Financial Reporting Contribute to the Financial Crisis;», *European Accounting Review* Vol 19 No 3, 399-423

DeMarzo M. P. and Duffie D (1995), «Corporate Incentives for Hedging and Hedge Accounting», *The Review of Financial Studies*, Vol 8 No 3, pages 743-771

Graham J., Harvey C. and Rajgopal S. (2005), « The Economic Implications of Corporate Financial Reporting», *Journal of Accounting and Economics* Vol 40, Issues 1-3, Pages 3-73

Lambert R., Leuz C. and Verrecchia E.R. (2007), «Accounting Information, Disclosure, and the Cost of Capital» *Journal of Accounting Research*, Vol 45, No 2, pages 385–420

Skinner J. D. (1994), «Why Firms Voluntarily Disclose Bad News», *Journal of Accounting Research*, Vol. 32 No. 1. pages 38-60

Francis J. and Schipper K. (1999), « Have Financial Statements Lost Their Relevance;», *Journal of Accounting Research*, Vol 37 No 2 pages 319 – 352

Leuz C. and Verrecchia E. R. (2000), «The Economic Consequences of Increased Disclosure» , *Journal of Accounting Research*, Vol. 38, pages 91-124

Hoenig M. T. (2003), «Should More Supervisory Information Be Publicly Disclosed;», Federal Reserve Bank of Chicago's, 39th Annual Conference on Bank Structure and Competition

Tadesse S. (2006), «Banking Fragility and Disclosure: International Evidence», The William Davidson Institute, At The University Of Michigan, Working Paper Number 874

Ernst & Young (2007), «IFRS 7 Financial Instruments: Disclosures», Second Edition IASB, Exposure Draft (2008) «Improving Disclosures about Financial Instrument. Proposed amendments to IFRS 7»

Cordella T., Yeyati E. L. (1998), «Public disclosure and bank failures», Staff Papers – International Monetary Fund Vol. 45, No. 1, pages 110-131

European Commission (2008), Endorsement of the Amendments to IFRS 7 Financial Instruments: Disclosures, «Improving Disclosures about financial instruments»

Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών, (1998), « Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 30: Γνωστοποιήσεις επί τις Οικονομικές Καταστάσεις των Τραπεζών και των ομοίων Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων», Εκδόσεις Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών ως μέλος του IASC

Ντζανάτος Δ., (2008), Τα διεθνή λογιστικά πρότυπα με απλά λόγια και οι διαφορές τους από τα ελληνικά, Εκδόσεις Καστανιώτη

Γκίκας Δ., (2008), Χρηματοοικονομική λογιστική, International Financial Reporting Standards, Εκδόσεις Μπένου

Barefield R. and Holstrum G., (1979), Disclosure Criteria and Segment Reporting, University of Florida

KPMG, (2008), IFRSs – A Visual Approach, Structured Overviews of the IFRSs, Third Edition, Cromwell Press Ltd

Belkaoui J and Belkaouo A, (1984), Fairness in Accounting, London

Ernst & Young, (2008), International GAAP 2008, The international financial reporting group of Ernst & Young, Volume 1, Wiley

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

www.emporiki.gr

www.ttbank.gr

www.tbank.com.gr

www.eurobank.gr

www.ase.gr

www.taxheaven.gr

www.lib.uom.gr

www.e-forologia.gr

<http://news.kathimerini.gr>

www.bankofgreece.gr

<http://ec.europa.eu/>